

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik V.

V Ljubljani, oktobra 1888.

10. zvezek.

Praznik sv. rožnega venca.

I. Molimo radi sv. rožni venec.

Blagor telesu, katero je tebe nosilo,
in prsim, katere so tebe dojile.

Luk. 11, 27.

Sv. Frančišek Sal. piše, da je cvetličarica Glicera znala tako umetne šopke iz raznih cvetlic vezati, da jih še celo slavnoznani slikar Pavzanija z raznimi barvami ni mogel posnemati, akoravno so bili ti različni šopki iz enih in istih cvetec spleteni. — Ravno tako uči tudi sv. Duh po ustih svojih služabnikov tako različne načine in vrste molitvic, da akoravno imajo te molitvice ene in iste resnice, nauke in prošnje v sebi, se nam vendar zaradi njihove čudoredne sestave in zveze zdé čisto nove, dasi tudi so le iz starih vzete, in le umetno-lepo skupaj zložene! — Taka molitev je sv. rožni venec! — Sv. rožni venec je prekrasna molitev novejših dni, katero je sv. Duh sv. Dominika učil po ustih Marijinih, pa vendar je ta molitev zložena iz najstarejših in najlepših krščanskih molitvic, in se nam le nova dozdeva zavoljo nenavadne zveze molitvic in skrivnost, katere ima v sebi. Iz različnih starih cvetlic, molitvic je spleten lep venec — sv. rožni venec. Posamezna cvetka vtegne že sama na sebi lepa biti, a še lepši je venec spleten iz krasnih cvetec; tako so tudi nekatere molitve že same ob sebi lepe, a še lepše so, če se jih več umetno skupaj zveže in sklene: in taka je tudi s sv. rožnim vencem!

Sv. rožni venec je predraga in prezala molitvena knjiga. Katera knjiga pa, preljubi! nam je najbolj všeč? Ne ona, katera je lepo vezana ali obrezana, tudi ne ona, katera je draga; ampak ona, katera ima najlepše branje in najboljše molitvice v sebi, katera je pisana za vse ljudi, za vse potrebe, in katera ima za vse zveličavne nauke

in premišljevanja, katera je pisana za učene in neučene, za stare in mlade, za mnihe, nune in med svetom živeče ljudi, za škofe tako dobro, kot otroke. Taka prekrasna knjiga je sv. rožni venec. To knjigo lahko vsak s pridom rabi, še celo tak, ki brati ne zna, in je vrh tega med vsemi knjigami najcenejša!

Hočem vam danes, ko obhajamo praznik Kraljice sv. rožnega venca, razložiti, kako krasen venec je rožni venec, ker je iz tako krasnih cvetok spleten; kako draga knjiga je sv. rožni venec, ker ima v sebi najlepše in najboljše molitvice, zato da bi raje in pobožniše sami sebi v izveličanje molili sv. rožni venec. Marija, kraljica sv. rožnega venca, bodi češčena!

I. Kakošne pa so cvetke v šopku sv. rožnivenca, in kakošne molitve v bukvicah sv. rožnivenca? Le tri so, — pa te so najlepše, najstarejše in najbolj svete izmed vseh! Iz teh so vse druge molitve izpeljane in narejene, in te so: očenaš, češčenasimarija in apostoljska vera. Te tri molitve so „abc“ vseh katoliških molitev; kdor teh treh ne zna, tudi ne more krščansko moliti! Premislimo vsako posebej!

1. Prva molitev je očenaš. Po pravici se smé ta molitev najbolj sveta, najbolj božja imenovati, bodisi gledé a) njenega začetka, bodisi gledé b) njene vsebine.

a) Sv. evangelij govori o neki sveti, tihi noči, v kateri je vse spalo in počivalo. Le eden je, kateri ne spi in ne počiva, temveč čuje in moli na samotnem hribu. Luna in milijone zvezd se lesketa nad glavo tega molilca, kakor da bi z njim čule, z njim molile in Boga častile. In kdo je ta, ki v tihi noči kleči in moli sam na gori? Ta je pravi in resnični Sin živega Boga, Jezus Kristus je, ki moli k svojemu nebeškemu Očetu in našemu Bogu. On moli za ljudi, kateri že več niso znali moliti. Ljudje so pač znali spat, ne pa moliti; znali so grešiti, več pa ne moliti. Zgodaj v jutru ga najdejo učenci klečečega v molitvi, ne upajo se bližje stopiti, gledajo od daleč in strmé, kako da sam Bog moli k Bogu, tako presrečno, tako pobožno, tako ginljivo! Sedaj se mu upa še le eden bližati, se vrže na kolena predenj, ter s povzdignjenima rokama zaprosi, rekoč; „Gospod, uči nas moliti tako, kakor si ti ravno sedaj molil!“ — Učenik molitve odpre sedaj svoja sveta usta, ter jih uči moliti rekoč: „Kadar boste molili, recite: Očenaš, kateri si v nebesih“ itd.

Glejte toraj, Jezus Kristus sam, božja modrost, ne vé lepše, svetejše in bolj božje molitve, kot je očenaš. Druzi molitev nas Jezus ni učil, a očenaš moliti nam je pa celo zapovedal! Jezus ga

je molil vpricho milijonov angeljev, in ljudje ga molijo za njim, in zato je očenaš zares božja molitev, pa tudi molitev celega sveta! In kolikorkrat Jezus pri sv. maši zopet iz nebes na naše altarje stopi, tolikokrat moli tudi on po mašnikovih ustih: očenaš (Pater noster)! in celi svet ga moli za njim! Resnično je tedaj, da nobena molitev po svojem začetku ni tako sveta in božja, kot očenaš!

b) Pa tudi nobena molitev nima toliko v sebi, kot očenaš. Veliko molitev se je že na svetu obmolilo. Molili so judje, molili ajdje, molili so kristijani, molili so grešniki, molili so svetniki, pa vse te molitve, naj se že glasé tako ali drugače, so zapopadene v očenašu: kajti očenaš ima vse v sebi, kar gre Bogu, in kar človek potrebuje; vse za kar človek more prositi, in kar mu Bog more dati. V očenašu se prosi za nebeške in posvetne darove, za dušne in telesne potrebe, za časno in večno! Kratko reči: ta molitev je vseobsežna, silno bogata in popolnoma! — Ta molitev je pa vrh tega tudi silno lahka, kratka in umevna tudi za vsacega človeka, zraven pa lepa in mikavna tako, da je tudi najmodrejši ne morejo nikoli zadosti premišljevati in občudovati, in da se je nikdar ne naveličajo moliti. Čem večkrat jo molijo ali premišlujejo, ali slišijo moliti, tem lepša se jim zdi! — Le njim, kateri brez vsega premisleka blebetaje molijo, se vtegne očenaš pusta in dolgočasna molitev zdeti; drugim pa, kateri resnice in prošnje, katere v sebi ima, bolj premišlujejo, je očenaš v resnici nebeška roža, najlepša, najbogatejša, najbolj božja molitev! . .

2. Druga molitev v bukvah sv. rožnega venca je pa češčenamarija.

Sv. katoliška cerkev je podobna družini. Osebe vsake družine pa so: oče, mati in otroci. V sv. cerkvi smo otroci mi; Bog je naš Oče, — kje in katera pa je naša mati? Tega pač ni težko vganiti? — Marija je naša mati. Žalostno je za družino, če nima očeta ali matere; prijetno in veselo pa je, če ima družina modrega očeta, dobro, skrbno mater. Mi imamo tudi tako dobro, skrbno mater. Otroci pa imajo vedno dosti prositi; sedaj upajo lažje kaj od očeta, sedaj zopet lažje kaj od matere sprositi. Mi kakor otroci sv. cerkve moramo tedaj zraven molitve do svojega nebeškega Očeta tudi imeti molitev do svoje matere, zraven očenaša tudi češčenamarijo! — Nebesa in zemlja so pripomogle k tej lepi molitvi. Arhangel Gabrijel poslan od Boga je govoril prve besede: *češčena (Marija), milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami!* — Sv. Elizabeta je drugi del tega pozdravljenja ponovila, rekoč: *blažena si med ženami, in blažen je sad tvojega telesa;* konec pa je pristavila sv. cerkev, namreč: *Jezus; sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike, sedaj in ob naši*

smrtni uri! — Kakor cvetlica svoje korenine v zemljo žene, svoje cvetje pa proti nebu dviguje, in tako s pomočjo zemlje in zraka prijetni duh od sebe daje; tako je tudi duhovna cvetlica, prelepa molitev: češčenamarija s pomočjo nebes in zemlje na dan prišla. Ta krasna in kratka molitvica ima najlepša pozdravljenja za Marijo, v njej je češčenje Božje in naše počesčenje do Marije združeno. Res je sicer, da se najdejo tudi druge lepe molitve do Marije, pa najlepša, najbolj ljubeznjiva in mila, in najstarejša kršč. molitev je vendar-le: češčenamarija!

3. Premislimo pa sedaj še tretjo molitev v šopku sv. rožnega venca — apostoljsko vero! — Le ena molitev je, katera se more z očenašem in češčenamarijo na lepoti, svetosti in starosti meriti; in ta je vera! Še le, ko je sv. Duh aposteljne navdihnil, in v gorečih jezikih nad njihovimi glavami plaval, so oni sv. vero zložili tako, da se lahko reče, da niso aposteljni, ampak sv. Duh sam je začetnik te molitve, in zato je pa tudi res, da je tudi ta molitev jako lepa, sveta in božja. Kolikor členov, toliko lepih peresec je na tej nebeški roži, in ta peresca so vsa rudeča postala po krvi tolikernih mučencev, kateri so za vse resnice sv. vere kri prelivali.

Resnično je, da tri najlepše molitve so: očenaš, češčenamarija in sv. apostoljska vera; te so tiste tri molitve, kristijani moji, katere je sv. cerkev že nad vami molila, ko vas je pri sv. krstu med svoje otroke sprejela, kakor da bi vas bila hotela opominjati, da teh treh lepih molitev ne pozabite vse svoje žive dni; res je pa tudi, da kdor te molitve rad in pobožno moli, ter si prizadeva po njih živeti, zares sveto in nebeško živi!

Vrh tega pa ima sv. rožni venec vse skrivnosti našega odrešenja in zveličanja v sebi. Naše odrešenje in zveličanje pa se je zvršilo po včlovečenji in rojstvu, — po trpljenji in smrti, — po vstajenji, vnebohodu Jezusa Kristusa, — in po poslanji sv. Duha; in vse te skrivnosti se nam zopet v novi obleki in zvezi mično lepo stavijo pred duhovne oči v molitvi sv. rožnega venca!

Glejte toraj, ali ni res lep sv. rožni venec, kateri je iz tako krasnih cvetlic in skrivnost spleten? Rekel sem že, da marsikatera cvetlica vtegne že sama na sebi lepa biti, a vendar še lepši je venec, kateri je iz takih rožic spleten. Iz tega lahko spoznate, predragi! da rožni venec res ni kaka pusta, ali dolgočasna, — ampak neizrečeno lepa in skrivnostno sestavljena molitev. O da bi se pač vi vsi navdušili to prelepo molitev znanprej radi moliti in premišljevati, zato

vam hočem sedaj še pokazati, kako zdatna in zmagovalna je ta molitev pred Bogom!

II. Zgodovina nam našteva veliko krvavih vojsk, katere je grozoviti Turek napravil v krščanski Evropi. Pri vseh krvavih vojskah z nevernimi Turki je bilo tudi naše avstrijsko cesarstvo več ali manj vpleteno; pa ravno tako nam tudi zgodovina pové, da so kristijani z Marijino pomočjo slavne zmage nad njimi zadobivali. Druzih vam ne mislim danes v misel jemati, razun nekoliko teh, katere so z današnjim praznikom v zvezi!

a) Akoravno nas sv. cerkev vedno spodbuja Marijo častiti kot Kraljico miru in sprave, nas današnji svečani praznik vendar-le sili njo slaviti kot Kraljico vojske in zmage, kajti ravno današnji dan obhajamo spomin tistega dneva, ko se je Marija kot mogočna vojakinja iz Davidovega kolena pokazala, ker so kristijani po neprestani molitvi sv. rožnega venca, divjo turško druhal 17. oktobra 1561 pri Lepantu premagali; na kar je tudi sv. oče papež Gregor XIII. ukazal, da se ima ta dan med Marijine praznike zapisati, in Marija slovesno kot kraljica sv. rožnega venca častiti.

Nič manj ni bila slavna zmaga nad Turki v l. 1716 na Ogrskem pri Temešvaru. Velika truma Turkov se pridrvi na Ogrsko; kristijani se spustijo nad nje, ter zmagajo ravno na praznik Marije Snežnice, toraj ravno tisti dan in tisto uro, ko so v Rimu udje bratovščine sv. rožnega venca na pomoč klicali Boga in Marijo, pomoč kristijanov! Tedaj so tudi ondašnji papež Klement XI. to zmago pomoči Marijini, Kraljici sv. rožnega venca pripisovali, in obnovili poprejšnje zapovedi, da se ima praznik sv. rožnega venca po vsem svetu Mariji na čast slovesno obhajati!

b) Nevarniši še kot Turki so pa za nas naši dušni sovražniki, kateri nas ne želijo samo ob časno, temveč tudi ob večno življenje spraviti.

V 13. stoletju ob času sv. Dominika, so bili hudi in žalostni dnevi. Krivoverci, meseni ljudje, Albižani imenovani, so zlasti na Francoskem vedno bolj zapuščali Boga, verske zmete razširjali, cerkve podirali in duhovne morili. Sv. Dominik je v teh žalostnih zmotah molil po noči za pomoč v neki samotni skalnati pečini, kar se mu prikaže nebeška Kraljica, spremljana od treh družih devic, katerih vsaka je imela 50 devic seboj. Prva kraljica in njene spremljevalke so bile oblečene v bela oblačila; druga kraljica in njene spremljevalke v rudeča; tretja kraljica in nje tovaršice v zlato-rumena. Sedaj spregovori Marija: „Glej, Dominik! Prva kraljica s svojimi spremljevalkami v belih oblačilih pomeni veseli del sv. rožnega venca; druga v rudečih oblačilih: žalostni del; tretja pa v zlatih oblačilih: častit-

ljivi del sv. rožnega venca! Pojdi toraj, in oznanuj ljudem moj rožni venec; laž in zmeta boste zbežali, vera pa zmagala!“ Sv. Dominik res začne učiti in goreče moliti sv. rožni venec. Krivoverci so se jeli dramiti, spoznavajo svoje zmote in grehe, ter jih zapuščajo in se boljšajo. Kar posvetna sila ni opravila, je molitev sv. rožnega venca dosegla! in pokazalo ter potrdilo se je, da ima Marija moč in oblast, kakor se ji pripisuje, vse krive vere in zmote na svetu zatreti! Res je toraj, da molitev sv. rožnega venca ni le samo lepa, sveta, božja molitev — ampak tudi močna in zmagovalna molitev zoper dušne in telesne naše sovražnike.

Kakor pa je bil svet ob času sv. Dominika močno spriden, tako je tudi današnje dni. Tudi v sedanjih dneh je dosti nevere in verske mlačnosti in vnemarnosti, ter malo zares bogoljubnega življenja. Slišijo in vidijo se grozne nerodnosti mladih in starih! Ko bi jih pa vprašali, če molijo tudi pridno sv. rožni venec zvečer in zjutraj, bi dobili žalostni odgovor: da ne! O ni se toraj čuditi, da nevera in hudobija rastete — vera in poštenost pa pešate. Malovreden je človek in slaba je hiša, v kateri se lepa, sveta in božja molitev sv. rožnega venca več ne sliši! Ravno zato pa sedajni in poprejšnji sveti oče molitev sv. rožnega venca tako živo priporočajo, da bi se greh zatrl, krščansko-verno življenje pa oživel!

Bil je mladeneč, kateri je imel navado vsaki dan Marijino podobo s kako malo rečjo ozaljšati, in kateri je bil zaradi tega tudi v posebni Marijini milosti. Šel je pozneje v samostan. Grde skušnjave ga začnejo nadlegovati. Že misli samostan pustiti, kar se mu prikaže nebeška kraljica, ter mu veli moliti sv. rožni venec, kar je tudi storil, in skušnjave so ponehale.

O zares! sv. rožni venec je močan stolp Davidov, nad katerim se ulomijo najhujše skušnjave naših sovražnikov. Kdor nosi v roci sv. rožni venec, na jeziku Gospodovo molitev in češčenamarijo, v srci pa sv. skrivnosti našega odrešenja, zamore vse skušnjave premagati, in vse sovražnike dušnega zveličanja osramotiti!

Molite tedaj, predragi! radi sv. rožni venec, molite ga, če je moč, vsaki dan, ta molitev vas bo v vaši duhovni vojski krepčala, dušno lakoto z nebeško tolažbo in milostjo napajala, kugo greha od vas odganjala in vas večne smrti obvarovala; molite ga pa pobožno in premišljeno, ker le taka molitev je Bogu in Mariji všeč. Nikar ne pozabite, da vam bodo tudi na smrtni postelji sv. rožni venec v mrzle roke podali ter ga z vami vred v grob položili; — toda, kaj bi mrtvemu truplu to pomagalo, če sedaj v življenju sv. rožnega venca ne moli rad in pobožno! Veliko svetnikov in pobožnih duš je bilo,

kateri so sv. rožni venec pobožno in goreče molili, ga po noči in po dnevu seboj nosili; vsi ti niso mogli prehvaliti sladkosti in moči te molitve in velikih milosti, katere so si s tem sprosili! In če ga boste tudi vi tako zvesto in pobožno molili, boste rastle v živi veri, v trdnem zaupanju in v ljubezni do Boga in Marije, boste obogateli na odpustkih, kateri so na pobožno molitev sv. rožnega venca podeljeni in tamkaj od njenega Sina ne samo z venljivimi rožicami, ampak z nebeško krono obdarovani. Amen.

Andr. Šimenec.

2. Cerkveno leto. — XLIII. Zakramenta sv. pokore bistvo in sad.

Katerim bodete grehe odpustili, so jim odpušteni. Jan. 20, 22.

Zbrali smo se danes v tem svetišču božjem posebno v ta namen, da vredno in dostojno pozdravimo blaženo Devico Marijo kot kraljico sv. rožnega venca. S poznimi jesenskimi cveticami spletenimi v lepe vence, okrašene so danes njene podobe in nje altarji, častilci Marijini pa jo pozdravljajo s prelepo molitvijo sv. rožnega venca, kateri si je Marija sama spletla z željo, da bi jo ž njim verniki radi zaljšali, ona pa da jim bo pri Bogu prosila zanje spokornih solzá in pravega spreobrnjenja.

Bili so namreč v 13. stoletju za katoliško cerkev in za pobožno lepo življenje časi zelo žalostni: Luč prave vere je ugašala in čednost se je umikala grdi razuzdanosti; tedaj se je mnogo trudil za spreobrnjenje grešnikov sv. Dominik, a v kljub svojemu neumornemu delu je dosegel le malo uspehov; v tej sili pa mu pride na pomoč Marija, uči ga molitev sv. rožnega venca in s tem orožjem gre sv. Dominik med krivoverce in grešnike in to orožje je tako silno, da v celih trumah pred njim ležijo krivoverci in grešniki ne premagani in umorjeni, ampak kakor zmagovalci nad grehom in spreobrnjeni po molitvi sv. rožnega venca. — Kakor takrat, tako upajo tudi sedanji sv. oče Leon XIII., da bo tudi v naših časih molitev sv. rožnega venca privabila v naročje katoliške cerkve mnogo izgubljenih in ločenih otrok po vredno prejetem zakramentu sv. pokore. Zato je današnjemu slovesnemu prazniku popolno primerno, da vam, kakor nekdanj sv. Dominik, z rožnim vencem v roki oznanujem pokoro, ter vam spregovorim o bistvu in sadu zakramenta sv. pokore; spoznali bomo, da je ta zakrament prav, res-

ničen, od Jezusa postavljen zakrament, ki donaša grešnikom čudovite sadove in zato ga bomo radi prejemali hvaležni in ponižni.

Prvi trije zakramenti delijo kristijanu vse milosti, katerih vedno potrebuje za svoje čeznatorno pobožno življenje. Sv. krst ga prerodi v otroka božjega, sv. birma ga vtrdi kot vojaka Kristusovega in sveto rešnje Telo ga hrani, da vstraja v pravičnosti in resnični svetosti. Ne bilo bi treba nobenega družega zakramenta, ko bi ne bila slabost človeška tako velika. Kolikor časa je namreč človek na tem svetu, živi v vedni nevarnosti, da bi ne zabredel v greh; smrtni greh pa zaduši v kristijanu duhovno življenje in človek bi ostal mrtev na veke, ko bi mu usmiljeni Bog ne ponudil zopet svoje dobrotljive roke ter padlega vzdignil in mu vdihnil novega duhovnega življenja v zakramentu sv. pokore, ako tudi grešnik stori svojo dolžnost, da se kesa in s trdnim sklepom loči od greha. To je drugi „težavni“ krst, kakor imenujejo cerkveni učeniki zakrament sv. pokore, to je „druga rešilna deska po razbiti ladiji“, kakor ga imenuje cerkveni zbor Tridentinski. Kakor se vtopljeni z vsemi močmi oklenejo plavajočih desk razrušene ladije, tako naj bi se tudi grešniki z vsem hrepenenjem oklenili edinega pripomočka, da si rešijo svoje duševno življenje.

1. Kakor druge zakramente je tudi zakrament sv. pokore postavil naš Gospod Jezus Kristus ter apostolom in njih naslednikom dal oblast skesanim grešnikom grehe odpuščati. To nam pričuje:

a) sveto pismo. — Beremo namreč pri sv. Matevžu, (18, 18), da pravi Jezus apostolom: *Resnično vam povem: Karkoli bodete zavezali na zemlji, zavezano bo tudi v nebesih; in karkoli bodete razvezali na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih.* S temi besedami je izročil Jezus apostolom najvišjo duhovno sodnijsko oblast grehe odpuščati, razvezavati in primerno pokoro nakladati, zavezavati. Še bolj jasno in določno pa o tem zakramentu govori Jezus pri sv. Janezu (20, 21—22) po svojem vstajenji, rekoč: *Mir z vami! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.* Po teh besedah dihanje vanje ter jim reče: *Prejmite svetega Duha, katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih bote pridržali, so jim pridržani.* Pojasnimo si te prevažne besede: Večer je tistega velikega dné, ko je Kristus vstal od mrtvih; delo odrešenja je končano, greh je zatrt, nova zaveza je sklenjena in potrjena s krvjo Sínu božjega; nebesa so potolažena, sedaj je mogoč mir na svetu, zato Odrešenik pozdravi apostole z nebeškim pozdravilom: *Mir z vami!* Potem jim naznani božjo oblast, katero jim hoče izročiti. Mene je poslal moj Oče in mi izročil vso

oblast in vso to oblast sedaj jaz vam izročim; jaz sem s svojim odrešenjem dal podlago, na kateri bode te vi zidali kraljestvo božje na zemlji. In v znamenje, da jim izroči to oblast, dihne vanje. Dih je podoba sv. Duha in Jezus jim s tem obredom naznanja, da bo sv. Duh v njih deloval, da bodo z njegovo pomočjo nadaljevali delo odrešenja in sicer do konca sveta. In nato jim naznani njih božjo oblast: vse grehe odpuščati ali jih pridržavati, kakor grešnik sodeluje ali pa ne. *Tako je Gospod*, kakor pravi cerkveni zbor Tridentinski, *s tem izrednim činom in s posebno jasnimi besedami apostolom in njih postavnim naslednikom izročil oblast, grehe odpuščati in pridržavati in po krstu padle vernike zopet spravljati z Bogom.* — To nam potrjujejo:

b) cerkveni učeniški vseh stoletij. — Tertulijan, cerkveni pisatelj, piše: „Komur so zaprta vrata nedolžnosti, zanj je vendar-le en dohod še odprt, dohod pokore, ki se odpira vsakemu, kdor na njega vrata potrka.“ Origines pravi: „Ako se mi svojih grehov ne obtožimo le Bogu, ampak tudi onim, ki morejo ozdraviti rane naših grehov, zatrl bo naše grehe on, ki govori: „Pregnal bom tvoje hudobije kakor oblake in tvoje grehe kakor megle!“ In sv. Antanazij opominja grešnika rekoč: *Ako še niso razvezane tvoje vezi, pojdi k učencem Jezusovim; kajti zato so tukaj, da nas rešijo, ker so prejeli to oblast od Odrešenika, ki jim je rekel: Katerim bote grehe . . .* Pristavimo tem dokazom še jasne besede sv. Avguščina: *Ako nekrščeni katehumen stori kak greh, omije mu ga sv. krst, ako ga stori krščen človek, ozdravi mu ga pokora in sprava z Bogom.* — Zato je cerkev od prastarih časov med sedmerimi zakramenti vedno imenovala tudi zakrament sv. pokore in zato cerkveni zbor Tridentinski uči, da je sveta pokora prav in resničen zakrament, postavljen od Kristusa Gospoda našega, da z Bogom družijo vernike, ako so po svetem krstu zabredli v grehe.

2. Kakor prav in resničen zakrament ima pa sveta pokora tudi vsa za to potrebna znamenja. Postavil ga je, kakor smo se prepričali, Jezus Kristus, vidno znamenje njegovo je, da se grešnik skesano spove svojih grehov in da mu mašnik dá odvezo z besedami: *Jaz te odvežem od tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha*; nevidna milost tega zakramenta pa je odpuščanje grehov in posvečujoča milost božja. Snov toraj in oblika, ki je potrebna pri zunanem znamenju vsacega zakramenta, je vidna tudi pri sveti pokori. Kes, spoved in zadostenje je tvarina in besede mašnikove odveze so oblika pri tem sv. zakramentu.

Zakrament sv. pokore je, kakor smo se prepričali, pravi in resničen zakrament; zastonj je toraj ugovarjati, da so si spoved duhovni sami zmislili, ker Jezusovo nezmotljivo besedo imamo, da ne duhovni, marveč da je on sam postavil ta zakrament. Ne družimo se toraj s takimi ljudmi, ki zaničujejo spoved, ker bodo morebiti tudi oni klicali po spovedniku, pa bo morda prepozno, marveč hvaležni bodimo usmiljenemu Bogu, da nam je dal v tem zakramentu pripomoček, svojih po sv. krstu storjenih grehov se očistiti in svojo dušo zveličati. To bomo posebno radi storili, ako imamo pred očmi velike milosti, ki nam dohajajo po tem svetem zakramentu.

II. *Moč in sad zakramenta sv. pokore*, pravi zbor Tridentinski, je sprava z Bogom.

Z grehom namreč se človek loči od Boga in oklene kake stvari, s pokoro pa se človek loči od stvari in se združi z Bogom; oče sprejme v naročje izgubljenega sina ter mu potem odpusti:

a) vse njegove grehe. — Kakor težka môra tlačijo grešnika grehi njegovi, kakor ostre vezi se ga vedno tesneje oklepajo in ga stiskajo; kako srečen toraj je tak kristijan, ko mu skesanemu reče spovednik: *Jaz te odvežem od tvojih grehov*; težka, tlačéča ga môra izgine, verige odpadejo in vesel, miren in prost diha otrok božji. Pri spovedi se grešniku popolnoma odpusté njegovi grehi, kakor da bi jih nikoli ne bilo, kakor sv. cerkev pravi, se grehi izkoreninijo, zaterejo in odstranijo. To pa se zgodi v moči Jezusove rešnje krvi, o kateri govori sv. Pavel: *Ako je celó kri juncev in kozlov in potrešenje s pepelom kravice posvetila omadeževane, da so bili na telesu čisti, koliko bolj bode kri Kristusova očistila našo vest od mrtvih del!* (Hebr. 9, 13—14.) — In ker je zasluženje Kristusovo neskončno, zato se v tem zakramentu odpuščajo vsi grehi, nobeden ni tako velik, tako strašen, da bi ne mogel biti odpuščen pri sv. pokori. Vendar pa imamo, morda kdo poreče, pridržane grehe, od katerih brez višjega dovoljenja navadni spovednik ne more odvezati. Res so taki grehi, katerih odvezo so si pridržali škofje ali pa sv. Oče, kakor je n. pr. v ljubljanski škofiji, ko bi kdo premišljeno zanetil kak požar, naj že pogori kaj ali pa nič, in drugi . . . Toda teh grehov si višji pastirji niso zavoljo tega pridržali, ker bi jih morda navadni spovedniki ne mogli odvezati, marveč le zato, da bi verniki iz tega spoznali, kako veliki da so ti grehi, da naj se jih toraj toliko skrbneje varujejo, toraj ne v pogubo, marveč v spodbudo, kakor pravi sveta cerkev;

b) večne kazni in nekaj časnih kazen. — Večne kazni so nasledek smrtnega greha; ker Bog pri spovedi grešniku grehe

izbriše, izbrisane so s tem že tudi večne kazni, katerih bi človek sam ne mogel nikdar dostati; drugače pa je s časnimi kaznimi. Pravični Bog namreč hoče, da človek tudi od svoje strani dela pokoro za svojo nepokorščino do Boga in v svoji ljubezni želi, da bi s takim spokornim življenjem krotil svoje strasti in tako se zavaroval proti novim grehom. Vendar Bog v svojem usmiljenji grešniku odpusti tudi mnogo časnih kazni in sicer toliko več, kolikor večje je kesanje in zadostovanje grešnikovo, vse pa mu odpusti, ako se vdeleži popolnih odpustkov;

c) mu dodeli posvečujočo milost božjo. — Pri sveti pokori je namreč človek v drugo opravičen. Kdor pa je opravičen, njemu Bog ne odpusti le vseh smrtnih grehov, ampak ga tudi posveti in ga prenovi v novega notranjega, duhovnega človeka s tem, da mu podeli posvečujočo milost božjo (Trid. VI. 7). Vsled zaslužnja Kristusovega trpljenja in njegove smrti razlije sveti Duh ljubezen božjo v srea onih, ki so opravičeni in ta ljubezen se nastane in ostane v njih. Kakor je prejel izgubljeni sin vrnivši se na očetov dom novo oblačilo in celó prstan na roko, tako prejme tudi grešnik pri sv. pokori z Bogom spravljen prelepo obleko posvečujoče milosti božje, on postane, kakor cerkev pravi, „prijatelj in domačin božji“. — Pa Bog človeku še več stori. Ko namreč spokorjeni grešnik na duši zopet oživi, oživé ž njim tudi vsa dobra dela, katera je poprej kedaj storil v stanu posvečujoče milosti božje, duša njegova se olepša z dragocenimi biseri. Misli si, dragi kristijan, bogatega popotnika, katerega so napadli roparji in mu pobrali ves njegov denar. Kako vesel bi bil nesrečni popotnik, ko bi prišel prijatelj in mu ne le ozdravil njegove rane, ampak tudi hitel za roparji in jim vzel vkradene denarje ter jih potniku izročil. Glej popotnik je podoba grešnika, ki pri spovedi ozdravljen na duši prejme nazaj tudi svoje izgubljene zaklade, svoja v milosti božji storjena dobra dela. Kdo bi to premišljuječ ne poveličeval usmiljenja in ljubezni božje, kdo bi ne klical Gospodu s psalmistom (142. 11.): *Zavoljo svojega imena oživljaš me na novo, o Gospod, v svoji pravičnosti in otevaš mojo dušo iz nadloge.*

Ako pa kristijan nima nobenega smrtnega greha, naj zaradi tega vendar ne opušča spovedi, ker se mu v tem slučaju milost božja v obilni meri pomnoži, zato je vsakemu priporočati, da prejema zakrament sv. pokore; grešnikom, da se z Bogom spravijo, pravičnim, da se ž njim tesneje sklenejo;

č) še obilno drugih milosti potrebnih za sveto življenje. — Zbor Tridentinski posebno tri take milosti omenja, rekoč: *Mir, veselje vesti in obilno dušno tolažbo.* Mir, kakoršnega svet

grešniku ne more dati, tak mir najde človek pri sveti pokori in ravno ta mir napolnjuje srce kristijanovo s posebnim veseljem, z veseljem, ki ga hrani v sebi mirna vest. Ker pa mora tudi pravični človek trpeti na tem svetu mnogo nadlog, da se vedno bolj čisti za nebesa, kamor ne pojde nič nečistega, zato napolnjuje Bog srce spokornega grešnika z obilno tolažbo, ki ga v vročih dnevih poskušenj in nadlog obveja, kakor hladna oživljajoča sapa, da ga sopar ne zaduši, da mu moči ne opešajo. Srčen in navdušen dan za dnevom dela nevtrudno za svoje izveličanje in v sredi najhujših viharjev njegovo srce ne pozna nobenega strahu. *Take dobičke in tolažbe*, pravi sv. cerkev, *deli sveta odveza vsem, ki vredno pristopajo k temu svetemu zakramentu.* (Trid. XIV. 5.) Komu bi se toraj ne vnelo srce hvaležne ljubezni do usmiljenega Boga, ki nam je postavil sveto pokoro, da po lahkem potu izveličamo svojo dušo! In vendar, koliko je ljudi, za katere je božji Odrešenik tudi ta zakrament zastonj postavil, toda, kaj pravim zastonj, ne, ampak v njih hujšo obsodbo, ker so imeli toliko priložnosti, pa so se vedno trdovratno ustavljali milosti božji.

Da bi pač tudi v našem času Bog napolnil ljudi z milostjo svete pokore, kakor se je to godilo v trinajstem stoletji, ko so začeli moliti sveti rožni venec. Upanje smemo imeti, da bo Bog uslišal goreče prošnje žalostne matere katoliške cerkve, ki objokuje nesrečni stan toliko milijonov svojih na duši mrtvih otrok, katerega vsacega ona ljubi, kakor bi bil njen edini sin. Kakor se je vdova v Najmu, ki je plakala za svojim edinim mrtvim sinom, Jezusu v srce usmilila, da je rekel sinu: *Mladenič, rečem ti, vstani!* tako, upamo trdno, se bo tudi dandanes Bog usmilil žalujoče matere svete cerkve ter ji s svojim vsemogočnim glasom: *Mladenič, rečem ti, vstani*, dal nazaj nje duhovno mrtve otroke. — V ta namen pa, predragi kristijani, najprej sami sebe vprašajmo, ali smo mi v številu duhovno živih ali mrtvih otrok katoliške cerkve; in ako nam vest spričuje, da smo tudi mi v smrtnem grehu, tedaj ne odlašajmo dalje pokore, ampak se raje danes, kakor jutri spravimo z Bogom v vredni ponižni spovedi, posebno skrbimo, da bomo oprali svoje madeže v sveti pokori ta mesec, ki je posebej posvečen kraljici sv. rožnega venca, v katerem Bog na Marijine priprošnje gotovo deli tudi posebne milosti. Zraven tega pa tudi ne pozabimo svojega bližnjega in v teh dnevih prav veliko molimo za spreobrnjenje nevernikov, krivovercev in trdovratnih grešnikov, da bi tudi tem Marija sprosil pri Bogu milost pravega kesanja in vredne

spovedi, da bi se tudi ti približali skesani spovednici, ter tam oživiljeni, očiščeni in potolaženi zaslišali vesele besede Gospodove: *Pojdi, odpuščeni so ti tvoji grehi!* Amen.

And. Kalan.

Enaindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Cerkveno leto. — XLIV. Spovedi niso ljudje iznajdli, pač pa jo je Bog vstanovil.

Ako se spovemo svojih grehov, zvest je (Bog) in pravičen, da nam odpusti naše grehe. Jan. 1, 9.

Človeškemu sreču je lastno, da ne more skrivati, kar se v njem godi, da se celó svojih krivic mora drugim izpovedati, sicer mu ne dá mirovati. To resnico potrjujejo nam Izraelci pa tudi neverniki in zato je pri obredih večkrat brati, da so darovalci očitno spoznavali svoje grehe. Že pri Judih je bila dolžnost, posebnih grehov očitno se izpovedati, zato pravi Sirah: *Nikar se ne sramuj spoznati svojih grehov* (4, 31.) in Salomon govori: *Kdor skriva svojo hudobijo, ne bo mu dobro; kdor jo pa spozna in opusti, našel bo usmiljenje.* (Preg. 28, 13.) Kako določno in jasno se tukaj tirja spoved, kako živo se kažejo njeni nasledki; kdor greh zakriva, ni srečen; kdor ga odkrije in se ga varuje, najde milost, kakor pravi psalmist: *Svoj greh sem pred Teboj spoznal in svoje krivice nisem zamolčal in ti si odpustil krivdo mojega greha.* (31, 5) Enako najdemo tudi pri drugih narodih sledi, ki pričajo, da so tudi imeli nekako spoved v navadi.

Zato je Kristus vstregel tej natorni zahtevi in postavil zakrament sv. pokore, ki tirja, da se vsak kristijan pred duhovnom spoveduje svojih grehov. Toda pokvarjena natora človeška se tej zapovedi rada ustavlja, napuh se noče vkloniti in spoznati svoje krivice; zato ima spoved veliko zaslepljenih sovražnikov, ki si s tem tešijo svojo vest, ker pravijo, da so si spoved papeži izmislili in ni od Kristusa, da spoved ni božja naprava, ampak človeška, da toraj ni potreba hoditi k spovedi. Zato vam želim danes dokazati, da si spovedi niso ljudje izmislili, ter da je spoved božja naprava, kateri se mora vsak vkloniti, kdor hoče biti živ ud Kristusove cerkve na zemlji.

I. Ni ga zakramenta, da bi bolj zoper njega govorili in zabavljali brezumni in razuzdani ljudje, kakor zoper spoved. Ako greš v kako

gostilnico, kamor zahajajo taki ljudje, spoznal boš, kolikokrat da se hudujejo taki nad spovedjo, češ, to je prazna reč, čemu bi se človek človeku spovedoval, to so si duhovni sami zmislili, to je za take, ki nimajo potrebnejšega dela itd.

To brezmiselno govorjenje ni novo, tako so hudobneži govorili, odkar živi in deluje katoliška cerkev na zemlji, posebno pa so se zagnali zoper spoved luteranci, katerih slabemu življenju seveda spoved ni ugajala. In ker so ti ljudje vedeli, kako veljavo da imajo papeži v katoliški cerkvi, zato so se Luter in drugi spravili posebno nad papeža in vpili, da so si papeži izmislili spoved. Tem nasproti vam pojasnim, da papeži nikoli niso vvedli spovedi, in da bi je tudi ne mogli brez ugovarjanja, ko bi bili tudi hoteli to storiti, marveč, da je spoved tako stara, kakor je stara katoliška cerkev, da je spoved zakrament, katerega je, kakor druge, vstanovil Kristus naš Gospod.

1. Papež Inocencij III. je l. 1215 v 4. lateranskem cerkvenem zboru ukazal spoved, pravijo luterani. Zoper to govori cerkveni zbor Tridentinski, rekoč: *Cerkev ni določila v lateranskem cerkvenem zboru, da morajo verniki hoditi k spovedi — saj je vedela, da je spoved potrebna — marveč je le določila, da naj kristijani izpolnjujejo zapoved, ki jim velewa, da naj vsaj enkrat na leto prejemajo zakrament svete pokore; navada spovedovati se, je bila že veljavna od začetka cerkve.* In ko bi bil papež Inocencij res to storil, koliko vriša in ugovarjanja bi nam poročala zgodovina, saj je papež imel ravno takrat hude boje s cesarjem Friderikom II., ki bi se gotovo ne bil hotel vkloniti takemu tesnemu jarmu.

Zato nam cerkveni nasprotniki ne morejo povedati ne leta, kedaj in ne človeka, kateri bi bil vvel spovedovanje.

Da je bila v devetem in desetem stoletju spoved splošno v navadi, spričuje nam razkolna grška cerkev, ki se je takrat od svoje matere ločila, ki pa vendar tudi še dandanes svojim podložnim ukazuje, da se morajo spovedovati; to je zanesljiva priča, da je to navado prejela od katoliške cerkve. Pa tudi od devetega stoletja nazaj do prvih krščanskih časov nam zgodovina nikjer tega ne omenja, kar bi se gotovo zgodilo, ker spoved sega tako živo v življenje krščansko. Pravo je toraj in resnično, da odkar je Kristus sprejemal grešnike in jih odslavljal od sebe z besedami: *Pojdi, tvoji grehi so ti odpuščeni!* od tedaj pravim, je spoved v navadi v katoliški cerkvi.

2. Papeži sami bi pa tudi ne mogli spovedi vvesti, ko bi bili tudi hoteli. Vsa cerkev bi se bila taki novotariji uprla. Kak šum in vrišč je bil, ko je papež Gregor VII. nekatere nerednosti odpravil z

novimi določbami, ki so bile živo potrebne, saj se je moral on in nasledniki njegovi bojevati skoro pol stoletja. — Taki novotariji bi se bili uprli :

a) d u h o v n i. Duhovni, morda vprašaš in se čudiš? Da, duhovni bi imeli zato mnogo vzrokov. Ne le, da mora sam, kakor drugi verniki in še večkrat hoditi k spovedi, ampak posebno zato, ker se s spovedjo duhovnu naloži najtežje breme, ki je more nositi. Gotovo vam je jasno, da ni za duhovna posebno vabljivo, v ojstri zimi po cele ure zmrzovati, v hudi vročini pa potiti se v zaduhli spovednici; gotovo ni prijetno, dan za dnevom poslušati vsakovrstnih pregreh človeških, gotovo ni za kratek čas, da mora duhoven ravno zaradi spovedi toliko težavnih potov prehoditi, in kje si duhoven večkrat bolezen nakoplje, kakor v spovednici? Gotovo ni majhna reč, da mora zaradi tega duhoven obiti vse bolnišnice, kjer so bolniki kužni, kozavi, vročinski, toraj same bolezn, o katerih pravijo, da so nalezljive. Toda to še ni najhujše; najbolj duhovna teži strašna odgovornost pred sodnim stolom Kristusovim, kako da je v tem oziru svoje dolžnosti izvrševal . . . Brez dvoma bi bili toraj duhovni soglasno ugovarjali, ko bi bil kdo hotel tako breme naložiti njih ramam. Kdo bi sicer moral duhovne, opravljati to težko službo, ako bi ne vedeli, da je Kristus prišel na svet grešnikov iskat in zveličat kar je bilo izgubljenega, in da je to svoje delo izročil apostolom in njih naslednikom, ki naj tudi po zakramentu sv. pokore spravljajo grešnike z Bogom in s tem prenavljajo zemlji lice.

b) Pa tudi verniki bi se ne bili hoteli udati. Še tega je bilo treba, tako bi bili pri priliki govorili; poprej nam je Bog grehe odpuščal, ne da bi se bili morali svojih grehov spovedovati, zakaj bi pač Bog tega tudi v prihodnje ne mogel storiti. Kaj, da naj jaz vse svoje skrite grehe človeku če tudi duhovnu razodenem, da mu moram naznaniti, kdaj, kje, kolikrat in kako da sem smrtno grešil, da bi se jaz tako ponižal pred drugimi, ne, do tega me ne pripravi noben človek na svetu! Tako bi ljudje po pravici govorili, ko bi bil kak človek ukazal, da se morajo spovedovati. In takih ugovorov nam nič ne vé povedati cerkvena zgodovina, gotova priča, da tega tudi nikdo poskusil ni, da je toraj spoved zakrament postavljen od Jezusa Kristusa.

Iz tega spoznamo, kako brez zrna in jalovi se ugovori brezvercev in hudobnežev zoper spoved. Taki toraj ne govoré zato, ker bi bilo njih govorjenje resnično, ker so morda o svojih trditvah prepričani, ampak taki nesrečneži samo zato tako vpijejo zoper spoved, ker bi radi prevpili svojo vest, ki jim tudi glasno kliče: Spravi se z Bogom

v dobri spovedi, ako hočeš v večnosti srečen biti. Ker jim pa napuh brani, da bi poslušali ta glas, zato ga skušajo zadušiti v sebi s takimi zabavljicami. Zato predragi, ne poslušajte krivih prerokov, ampak vprašajte le svojo vest: kedaj vam je ložej pri srcu, ali po dobro opravljeni spovedi ali po urah preživetih v brezverskih družbah in se s celim srcem oklenite nauka katoliške cerkve, da je spoved božja naprava, kakor se do cela prepričamo iz drugega dela.

II. Spoved, uči katoliška cerkev, je od Boga postavljena. Bog sam tirja, da se grešnik poniža pred namestnikom božjim in se mu izpove svojih grehov. To nam spričuje sv. pismo, v tej resnici nas potrjujejo cerkveni učeniki vseh stoletij, to je toraj splošna misel katoliške cerkve.

1. Jezus sicer nikjer v svetem pismu ne govori, da mora človek posameznih grehov se spovedati pred duhovnom, toda tega tudi treba ni, zakaj, ako je Kristus izročil oblast in dolžnost apostolom in njih naslednikom, da naj njegovo delo za izveličanje duš nadaljujejo, gotovo je tudi vse določil, kar je k temu potrebno, če tudi ni naravnost zapisano v svetem pismu. — Slišali smo pa, da je Jezus rekel apostolom: *Katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni; katerim jih bodete zadržali, so jim zadržani.* S temi besedami jim je dal oblast grehe odpuščati in pridržavati; toda, ako hočejo apostoli grehe odpuščati ali zadrževati, morajo zanje vedeti, jih jim morajo grešniki razodeti. Jezusu seveda, ki je bil kakor Bog vsegaveden, ni bilo treba čakati, da bi se mu grešniki razodevali, on jim je gledal v srce, on jim je sam našteval njih grehe kakor Samarijanski Fotini, toda apostoli niso bili vsevedni, treba je bilo toraj, da se grešniki sami obtožijo, ako hočejo apostoli kot spovedniki izpolnovati svojo sodnijsko oblast. Zato pravi sveta cerkev v Tridenškem zboru: *Naš Gospod Jezus Kristus je pri svojem vnebohodu kot svoje namestnike postavil na zemlji mašnike, kot predsednike in sodnike, pred katere naj donšajo verniki vse grehe, v katere zabredejo. Duhovni pa naj sodbo izrekó in svojo sodniško službo opravljajo.* (Of. Trid. XIV. 5.) Sodniku pa mora pred vsem hudodelstvo znano biti, on mora hudobijo na vse strani preiskovati, priče mu morajo do pičice vso resnico povedati. Tako mora tudi duhoven kot sodnik poznati dušni stan grešnikov, on se mora soznaniti s številom grehov in z okoliščinami, ki greh zvekušujejo ali zmanjšujejo; za vse to pa treba, da se grešnik svojih grehov odkrito sam obtoži, ker so večinoma le njemu znani, ker pri tem sodnjem stolu ne kličejo nobenih prič. Ravno tako razlaga cerkev druge besede Gospodove, katere je govoril apostolom: *Karkoli bodete*

zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih in karkoli bodete razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih. Zavezovati in razvezovati morejo apostoli in njih nasledniki le tedaj, ako poznajo vezi, ki oklepajo grešnika, ako bi toraj tega grešnik sam ne spoznal, bi bila oblast apostolov zavezovati in razvezovati prazna in popolno brez pomena. — Sveto pismo nam toraj neovržno spričuje voljo božjo, da se morajo grešniki svojih grehov sami in natančno obtoževati, ako želijo, da jim namestnik Kristusov v njegovem imenu odpusti njih zadolženje, zato radi poslušajmo sv. Janeza, ki pravi: *Ako se spovemo svojih grehov, zvest je (Bog) in pravičen, da nam zanese naše grehe,* pa tudi besede sv. Jakoba: *Spoznajte drug drugemu svoje grehe, da se bodete zveličali.* Tako so že delali prvi kristijani, o katerih beremo v djanji apostolov, da so prišli pred apostole in spoznali svoje grehe.

2. Svetega pisma se držé v tem nauku tudi vsi cerkveni učenci od najstarejših časov pa do današnjega dne. Do šestega stoletja sicer nimamo toliko dokazov, da so in kako so prvi kristijani opravljali zakrament svete pokore; toda zeló bi bilo napačno, ko bi iz tega skleпали, da takrat spoved ni bila v navadi. Cerkveni zgodovinarji nam namreč pripovedujejo, kako so morali prvi kristijani skrivati skrivnosti svete vere n. pr. sv. mašo, spoved itd. in sicer zaradi nevernikov, da bi ti svetih skrivnosti v svoji zlobnosti ne zaničevali ali smešili. Zraven tega pa so imeli v prvih časih za grešnike očitno cerkveno pokoro, katero je moral marsikak grešnik trpeti dolgo časa, po več let, preden je dobil odvezo in se smel vdeleževati skrivnosti sv. vere, kakor pravi sv. Avguštin: *Tisti, ki so očitno grešniki, naj se tudi očitno pokorijo, kdor pa je skrivaj grešil, njega tudi skrivaje posvarite in kaznujte.* V tem smislu opominja v prvih časih sv. Klemen Rimski svoje verne, rekoč: *Spreobrnimo se s celim srcem, da milost najdemo pri Gospodu, dokler imamo še čas; zakaj, ako se preselimo s tega sveta, se ne moremo več spovedati in spokoriti.* Posebno lepo govori o spovedi Tertulijan: „Mnogi se odtegujejo spovedi, ker bi morali sami sebe odkriti, in jo odlašajo od dné do dné; mislijo namreč bolj na svojo sramožljivost, kakor na svoje izveličanje, enaki onim, ki zaradi sramožljivosti nečejo pokazati zdravniku svojih skrivnih ran in morajo zato prezgodaj umreti. Kaj je boljše: skrivati in pogubljen biti, ali pa spovedati se in odvezan biti?“ In tako govore cerkveni učenci v vseh časih, znamenje, da so vsi edini v tem, da se mora vsak človek spovedati svojih grehov, ki hoče najti milost pred Bogom.

3. Ne družimo se toraj z brezvernimi ljudmi, ki tako hudovoljno govore o spovedi, ampak bodimo Bogu iz celega srca hvaležni, da

je nam ubogim grešnikom prav v tem zakramentu dal edini pripomoček, da se grehov zopet očistimo in novo življenje začnemo. Bodimo Bogu hvaležni za ta zakrament in pokažimo svojo hvaležnost s poštenim, spokornim življenjem, kakor je to storila sv. Tajda velika spokornica.

Tajda je bila doma v Egiptu in živila v 4. stoletju po Kr. rojstvu. Oče ji zgodaj umre, mati njena pa je bila v veselice in kratke čase zgubljena in zato je tudi svojo odraslo hčer vodila v take pogubne zabave, kjer se je Tajda kmalu vjela in omrežila v pregrešno znanje ter s svojim življenjem bila s časom v pohujšanje vsej okolici. Glas o tej razuzdani ženski se razlegne tudi v tebajsko puščavo, kjer je živel sveti menih Pafnucij. Ta sklene to dušo rešiti. Preobleče se in gre v hišo, kjer je Tajda stanovala. Ker ji Pafnucij naznani željo, da bi rad skrivaj z njo govoril, misli Tajda, da je prišel s slabim namenom in zato ga pelje v skrito sobo ter mu reče: „Tukaj naju razen Boga nikdo ne vidi“. „Kaj, toraj veš, da je Bog?“ jo vpraša Pafnucij, „in če to veš, ali ti je znano, kako bo on pravične plačeval in kako grešnike kaznoval. In če vse to veš in se spomniš, da danes ali jutri pride tudi za te plačilni dan, kako pač vendar moreš pred njegovim obličjem tako sprieno živeti?“ Te besede, resno in pretresljivo govorene, zadenejo kakor blisk srce grešnice. Hipoma jej milost božja odpre oči, da spozna brezdno, v katerem umira, strašen strah jo prevzame, vsa obupna vije roke in vzdihuje dolgo časa, slednjič premagana drsne na kolena ter zakliče: „Vem tudi, da je za grešnike pokora; po tvoji priprošnji, sveti mož, upam, da najdem milost pri Bogu. Naloži mi v pokoro, kar hočeš, le tri ure mi daj odloga, da vredim svoje zadeve, potem storim vse, kar mi ukažeš.“ Gre in zbere vse dragocenosti svoje, ki so bili pregrešni darovi, ter jih znosi skupaj na trg, skliče svoje znance ter vpričo njih zažge in konča vsa darila, rekoč, da hoče s tem popraviti pohujšanje, ki ga je širila po okolici. Potem gre v puščavo, kjer zaprta v celici tri leta dela ojestro pokoro, še le potem prejme odvezo pri spovedi in se spokorjena združi z Jezusom v svetem obhajilu. — „Ti, ki si me vstvaril, usmili se me“, tako je v solze vtopljen vzdihovala dolga tri leta in On, ki je bogat v usmiljenji svojem, ji je zanesel: čez 14 dni po vredno prejetem sv. obhajilu umrje in Pavel, posebno pobožen učenec sv. Antona, je videl v prikazni častljiv sedež v nebesih pripravljen za spokorno Tajdo, ki je pa tudi vsakemu pripravljen, kdor v vredni spovedi očisti svoje grehe in s stanovitno pokoro zanje zadostuje. Zato, kristijani, se tudi mi radi spovedujmo svojih grehov in zvest bo Bog in pravičen ter nam bo odpustil grehe naše! Amen.

And. Kalan.

2. Stari dolgovi.

Ko je začel računiti, je bil predenj postavljen eden, ki mu je bil dolžan deset tisoč talentov. Mat. 18, 24.

Dolg, ki ga je imel evangelijski hlapec pri svojem gospodu, je bil zares velik dolg. *Ko je začel računiti, je bil predenj postavljen eden, ki mu je bil dolžan deset tisoč talentov.* (Mat. 18, 24.) Gotovo si hlapec ni naenkrat tolikega dolga nakopal, bržkone je na stare dolgove zmiraj nove nakladal, tako dolgo, da prevelikega dolga že ni bilo več mogoče plačati. Ta evangelijski hlapec je podoba prav veliko ljudi, veliko kristijanov. O kolik dolg so si nekateri trdovratni grešniki že pred Bogom nakopičili in vendar jih še ni misel nehati, ni jih še misel dolg plačati, spokoriti se, temveč zmiraj na novo dolg delajo, zmir na novo dalje predrzno grešijo. Grešili so v otročjih letih, grešili v mladeniških letih, v moški dōbi, a dolg je od leta do leta večji. Bil je zanje čas, ko so prvokrat grešili, prvokrat hudo grešili — vest jih je pekla, vsi preplašeni so hiteli k spovedi — vse jim je bilo odpuščeno — veseli, potolaženi so šli spet domov s trdnim sklepom ne več grešiti. Ali reveži sklepa niso držali, spet so v stari greh padli, stari dolg spet povikšali; še so odpuščanje dobili, pa zopet in zopet so bili nezvesti. Vest jih ni nič več tako pekla, dobri sklepi so oslabei. Že se jim je morala odveza odreči. Greh jim je prišel v navado; napačna sramožljivost in grešna plašljivost zapeljala jih je celo v božji rop. Spovedi so bile čedalje bolj redke, čedalje bolj mlačne in slabe, nazadnje so celo prenehale. Hudobijo na hudobijo, greh na greh — tedaj dolg na dolg so nakladali; kdaj bodo poplašali, na to še mislili niso. Zares strašna je misel, da nekateri kristijani imajo pred Bogom velik, velik dolg, pa ta dolg je že zastaran dolg in še ni izbrisan iz bukev večnega življenja. Stari dolg grešnikov bo toraj danes predmet mojemu govoru in sicer: v čem obstoji in kako ga poravnati.

Vsak greh je dolg pred Bogom in zlasti smrtni greh je velik dolg — „deset tisoč talentov“. Kadar greh storimo, vselej angelj varuh jokaje zapiše v dolžne bukve večnega življenja za tisti dan, ko bo Kralj prišel od slehernega račun terjat.

Kristijan, tudi ti imaš tako knjigo, v katero se vsi tvoji dolgovi zapisujejo. O kolika groza bi te obšla, ko bi že sedaj mogel zagledati to pisanje. Vendar ponekoliko že sam lahko veš, koliko je napisanega, če le hočeš resno in skrbno premisliti vse svoje življenje do da-

našnjega dne. Le preštej, ako moreš, grehe, ki si jih storil od prve mladosti do tele ure, ko tukaj v cerkvi besedo božjo poslušáš: grehe nepokorščine in upornosti; grehe lažljivosti in krivičnosti; grehe nečistosti in nesramnosti; vse grehe storjene v samoti ali družbi; grehe storjene v mislih in željah, z govorjenjem in molčanjem; grehe storjene v cerkvi ali doma; grehe storjene v sreči in nesreči O brez primere večji je tvoj dolg, nego dolg evangelijskega hlapca. Ako sešteješ vse hudo, kar si storil in vse dobro, kar si opustil, — o kolik je bil večkrat dolg enega samega dneva, potem ves teden, ves mesec in potem vseh 365 dni enega leta, — ves čas tvojega življenja; in če še premisliš hude nasledke svojih grehov, pohujšanje, slab zged, ki je toliko drugih zapeljal; ali boš še rekel, da tvoj dolg pred Bogom ni res grozovito velik?

Pa s čem plačati? Kakor hlapec ni imel ničesar, da bi bil plačal, tako tudi mi ne. Tedaj nam družega ne ostaja, kakor da tudi mi ponižno poklekne in skesano prosimo, naj nam neskončno usmiljeni Oče nebeški odpusti naš velikanski dolg. In to se je že zgodilo. Evangelij pravi: *Gospod se je usmilil tistega hlapca, ga je spustil in mu dolg odpustil.* Ravno to se je tudi nam ubogim grešnikom zgodilo, kolikorkrat smo vredno spoved opravili. Kakor se plačani dolg iz dolžnih bukev izbrisuje, tako zbrisuje tudi angelj skesanemu grešniku veliki dolg iz bukev življenja, ako vredno prejme zakramente sv. pokore. Res, noč in dan bi morali Boga hvaliti za neizmerno dobroto, da nam je postavil zakrament sv. pokore!

Toda o takih dolgovih se nisem namenil govoriti, marveč o nekem zastaranem dolgu, ki še ni izbrisan iz knjige življenja.

1. Mnogo jih je po svetu, ki imajo svoje ime v krstnih bukvah, k spovedi pa nočejo hoditi deloma zato ne, ker so ob vero prišli, deloma pa zato ne, ker so preveč v grehe zakopani. Spoved terja, da se vse odkritosrčno pové, to pa je ravno mesenemu, spridenemu človeku pretežko. Spoved zahteva trdni sklep poboljšanja, in ravno to je prevelika teža za človeka, ki v grešne navade vkovan si ne upa jih raztrgati, ne mara se poboljšati; zatoraj raje spoved opusti. Zato mnogi, ki so se preveč v greh in hudobijo zakopali, nič več k spovedi ne hodijo. Prejde več let, da ne sprejmo sv. zakramentov. Ako se pa grehi ne spovejo, ostane dolg na duši. *Nobeden ne more biti opravičen greha, če se ne spove,* pravi sv. Ambrož. In kdor ni odveze dobil, pa tega kmalu ne popravi, je tudi med njimi vštet.

Vendar takih, da bi se vsaj enkrat v letu ne dali sprostiti ali prisiliti, hvala Bogu ni veliko; vendar Bogu bodi potoženo, dobijo se

taki zanikerneži tudi tukaj, zlasti take vam posebno priporočim v molitev; molite zanje pri vsaki sv. maši in pri drugih svojih molitvah se jih spominjajte, prav goreče jih priporočujte Jezusovemu in Marijinemu sreč: da jim drugi milost sprosimo, ker so sami nase tako pozabili.

2. Drugi dolžniki pa, kateri niso nič manj nevarni, so tisti grešniki (grešnice), ki opravljajo spoved le bolj na videz, kakor bi tlako delali, pa nimajo ne kesanja, ne trdnega sklepa, ter se tudi kar nič ne poboljšajo. Spoved, ki se prav ne opravi, ni nič boljša, kakor bi je ne bilo. Slabo pa opravljajo svoje spovedi:

a) tisti, ki nalašč in vedoma kak velik greh zamolčijo iz strahu, sramožljivosti ali kakorkoli. Kdor tedaj ve, da nekaj, kar je radovoljno mislil, ali govoril ali storil, je smrtni greh, pa se ga vendar ne obtoži, takega spoved je neveljavna: stari dolg mu ostane. Ravno to velja tudi tistemu, kateri sicer ne ve gotovo, ali je storjeni greh smrtni ali ne, pa vendar dvomi, da bi znabiti utegnil biti, in se boji sicer, pa vendar zamolči. Takega dolžnost je svoj dvom in strah razodeti, da se zakramentu nečast ne zgodi. Vsi taki toraj, ki so vedoma kaj zamolčali, česar bi se bili morali spovedati, vsi taki gotovo vedo sami, da njih spoved je neveljavna, da njih dolg je ostal in sicer se le vekšal in množil od tistega časa, kar so tak velik greh zamolčali.

b) Nevredno opravi spoved tisti, ki sicer nalašč ne zamolči, zamolči pa zato, ker si vesti ni prav izprašal in se po lastni zadolženi malomarnosti ni spomnil. Vsak ima dolžnost pred spovedjo svojo vest pridno izpraševati, in toliko časa v to obrniti, da spozna večje grehe in tudi njih število, pa tudi take okoliščine, ki greh močno zveščajo. Kdor si tedaj prav nič vesti ne izpraša, ali pa le prav malo, kar tje po vrhoma, in pri taki nemarnosti kaj zamolči, tak nemarnež spoved ravno tako slabo opravi, kakor bi bil vedoma zamolčal. To se rado zgodi pri tistih, ki svojo spoved predolgo odlašajo, v letu le enkrat ali k večjemu dvakrat gredó k spovedi. Ker so taki večjidel tako ali tako mlačni kristijani in že sploh do službe božje nimajo posebnega veselja, tudi nimajo toliko pridnosti in gorečnosti, da bi svojo vest vredno izprašali. Preden pridejo v cerkev, nič ne mislijo, in ko pridejo k spovednici, tudi le kakih par minut nekoliko površno na svoje grehe pomislijo, potem pa komaj čakajo, da pridejo na vrsto ali pa še ne čakajo ne, temveč se naprej silijo; ker spoved jim je sitno opravilo in bi se radi pred ko mogoče znebili. Kako je toraj mogoče, da bi taki čez pol leta ali čez celo leto v par minutah

se prav izprašali? Od tod pride, da večkrat se imajo le kaj malega obtožiti, čeravno so veliki grešniki. Ako jim toraj spovednik ne pomaga, in tudi na spovednikovo vprašanje ne vedó odgovoriti, se je pač močno bati, da je njih spoved nepopolna, toraj slaba, njih dolg še ni izbrisan, je ostal zapisan v bukvah življenja.

c) Slabo opravijo spoved tisti, ki nimajo nobenega kesanja, in tudi ne trdnega sklepa. To se zgodi najraje pri tistih, ki kar bolj iz navade gredó k spovedi, sicer pa ostanejo pred kakor potlej enaki grešniki. To so pred vsem tisti, ki se vsako leto enkrat spovejo in sicer najzadnje dni velikonočnega časa. Spoved jim je sitnost, jim je tlaka. Ko bi bila velika noč le na tri ali pa na šest let, bi jih tudi videli komaj vsako tretje ali vsako šesto leto pri spovednici. Ne gredó zato k spovedi, da bi se poboljšali, temveč le, da list dajo, ker bi sicer od domačih ne imeli miru. Kesanja in trdnega sklepa pa manjka tudi vsem tistim, ki pač večkrat k spovedi gredó, pa po vsaki spovedi enako zmiraj spet v stare grehe padejo; ki zmiraj enako kolnejo, nesramnosti govoré, nečistost uganjajo, se vpijanijo itd. Ko bi imeli pravo kesanje in res kaj trdnega sklepa, bi se znabiti že še katerikrat primerilo, da bi spet grešili; a nemogoče bi bilo, da bi zmiraj in v časi kar precej po spovedi stare grehe ponavljali. Ker toraj taki nimajo ne kesanja ne trdnega sklepa, spovedujejo se slabo, dolg jim ostane in se čedalje bolj množi.

č) Slabo se spovedujejo tisti, ki po spovedi nočejo se ogibati bližnjih priložnosti v greh, akoravno bi se je lahko, ter nočejo potrebnih pripomočkov se posluževati. Taki naravnost pokažejo, da nimajo pravega kesanja, nimajo trdnega sklepa. Kdor živi v pregrešnem znanji, pa ga po spovedi noče zapustiti, tak se slabo spoveduje. Kdor živi v taki hiši, ki je zanj bližnja priložnost v greh, in te hiše ne zapusti, čeravno bi jo lahko, spoveduje se slabo. Kdor se je pri plesu ali pri enaki priložnosti že večkrat smrtno pregrešil in se je vendar noče ogibati, se slabo spoveduje. Kdor je vselej, ali skoraj vselej pijan, kadar v krémo pride, in se vendar noče ogibati kréme, spoveduje se slabo. In sploh slabo se spoveduje vsak, kateri nima volje spolniti tega, kar mu spovednik velijo, kateri tudi po spovedi zanemarja molitev, službo božjo, božjo besedo itd. Pri vseh teh se je bati, da stari dolg ni še izbrisan, da je silno velik.

d) Slednjič se slabo spovedujejo vsi tisti, ki nočejo povrniti tujega blaga, čeravno bi lahko; ki tudi po spovedi krivico delajo in goljufajo in vsi tisti, ki svojim sovražnikom nočejo odpustiti. Vsi imajo še stari dolg na vesti.

Ljubeznjivi poslušalci! dobro premislite, ali niste znabiti tudi vi med tistimi dolžniki, ki imajo še stare dolgove povračevati, grehe, ki pred Bogom še niso izbrisani. Pomislite, ali niste vedoma kak večji greh zamolčali, ali pa zato, ker si vesti niste izpraševali; pomislite, ali niste znabiti kar tako iz navade k spovedi hodili, ker je ravno advent ali velika noč, in ste videli tudi druge iti, pa brez kesanja in trdnega sklepa in ste tako več let hodili, pa zmeraj v enakih grehih živeli, se nič ne prizadevali za poboljšanje, da bi se bili ogibali pri-ložnosti v greh, pripomočke rabili itd. ali pa znabiti imate še med svojimi računi kaj tujega, ali pa še kakega sovražnika, ki ga v dnu svojega srca sovražite, že toliko let se nočete spraviti z njim? Komur vest kaj takega očita, naj vé, da njegov dolg ni izbrisan!

3. Pa kaj je storiti? kako dolg izbrisati?

Druzega pripomočka ni, kakor slabe spovedi popraviti, še enkrat pred namestnika božjega poklekniti in skesano reči: „Oče, grešil sem“ — pa vse še enkrat odkritosrčno povedati od tistega časa, kar je bila prva neveljavna spoved, toraj, da na kratko povem, dolgo spoved je treba delati. Pa kako? To je težavno! boste djali. Ne rečem, nekoliko truda bo že prizadejalo in vendar ni tako grozovito veliko:

a) Vzemi si potrebnega časa, da se moreš dobro in temeljito pripraviti. Za dolgo spoved bi bilo le nekaj hipov zadnji trenotek premalo; pripravljaj se že nekoliko dni poprej. Izvoli si pa za dolgo spoved tako dōbo, da boš imel ti čas in tvoj spovednik. Kadar je spovednica vsa obsuta mnogoštevilnih spovedencev, takrat ni ugoden čas.

b) Da ti bo izpraševanje vesti olajšano, si lepo razdeli ves čas svojega življenja in skrbno premišljuj po deset božjih in pet cerkvenih zapovedih, kako si živel, ko si bil še mlad, še otrok, do 15. leta, do 20. leta in kako pozneje; kako si živel, dokler si bil doma, kako na tujem, v službi, kako v samskem in kako v zakonskem stanu itd. Pomisli tudi število večjih grehov; če ne moreš natanko, vsaj toliko, kolikor se še spomniš: koliko let si bil v kakem grehu, kolikrat si ga storil na leto, kolikrat v mesecu, tednu itd. Česar pa sam ne boš mogel, ti bodo že skrbni spovednik pomagali.

c) Glavna in najpotrebniša reč je pa to le: Pridi in opravi dolgo spoved, kadar si že za trdno sklenil, drugače živeti, ter si poboljšanje že res tudi pričel, — le tedaj ti bo res stari dolg odpuščen. Ako pa misliš ostati stari nečistnik, stari pijanec in pre-klinjevalec, sploh stari grešnik: ti bo tudi dolga spoved ravno tako malo pomagala, kakor ti navadna spoved že tolikrat ni nič pomagala;

škoda bi bilo za tvoj in spovednikov trud, — tvoj zastarani dolg bil bi le še večji.

Že v svetnem pomenu so zastarani dolgovi velika nadloga za sleherno hišo; a v dušnem oziru je to še vse hujše, ker tukaj se ne morejo poznejši dolgovi izbrisati in odpisati, dokler poprejšnji niso poravnani; to se pravi, ako je bila ena spoved neveljavna, so potlej vse druge neveljavne, dokler se una ne popravi. Tak človek živi vedno v smrtnem grehu in si ne more ničesar zaslužiti za nebesa, pa nevarnost je velika, da tudi o smrtni uri ne bo mogel popraviti starih dolgov, katerih v zdravih dneh ni hotel poravnati. Tedaj kar precej naj popravi take dolgove, kdor jih ima, z dolgo spovedjo in korenitim popoljšanjem. Amen.

Obletnica cerkvenega posvečenja.

I. Naše cerkve so hiše božje in vrata nebeška.

Tukaj je hiša božja, in vrata nebeška.

I. Mojz. 28, 17.

Tukaj je hiša božja, in vrata nebeška, (te besede vidite zapisane na oboku naše farne cerkve), te besede veljajo sploh vsaki katoliški cerkvi, če tudi niso vpisane na njo. Odkar so bile namreč naše cerkve blagoslovljene ali posvečene, so hiše božje in vrata nebeška, in danes pa ravno obhajamo obletni spomin tistega dneva, kar se je to zgodilo. — O čem vam hočem pač danes govoriti?

Gotovo ste že večkrat slišali zgodbo starega očaka Jakopa, kateremu je oče Izak prepovedal v zakon vzeti kako ženo iz malikovalskega kananskega rodu, in kateri se je zaradi tega po nasvetu očetovem podal v Mezopotamijo snubit svojo nevesto. *Pojdi in popotovaj*, mu reče oče, *v Mezopotamijo v Siriji, v hišo Batuela, očeta tvoje matere in od ondot si vzemi ženo izmed hčer Labana, svojega ujca. Vsegamogočni Bog pa te blagoslovi!* (I. Mojz. 28, 2—3.) Jakop uboga, ter se dvigne na pot v Haran. Ko je bil pa v neki kraj prišel, kjer je hotel po solnčnem zahodu prenočiti, je vzel enega kamnov, ki so tam ležali, ter ga djal pod glavo, in je zaspal na tistem kraji. In v spanji je videl lestvico, ki je na zemlji stala, in se z vrhom nebes dotikala, in angelje božje po nji gori in doli hoditi, in Gospoda sloneti na lestvici, kateri je govoril besede prihodnjih blagrov in obljub k njemu. Ko se je pa Jakob iz spanja zbudil, je dejal: Resnično, Gospod je na tem kraji, in jaz nisem vedel! In je prestrašen rekel: *Kako strašan je ta kraj; (t. j. kako svet, kako*

častljiv je ta kraj!) *Tukaj ni družega, kakor hiša božja, in vrata nebeška!* (I. Mojz. 28. 11—17.)

Le-té besede moram tudi jaz za očakom Jakopom ponoviti gledé naše farne cerkve, ter z veselim in hvaležnim srecem vsklikniti: *Tukaj — ta farna cerkev — je hiša božja, in vrata nebeška!* O da bi jo pač tudi mi ne le samo danes, ampak vsaki čas kot tako spoznali in spoštovali! Hočem vas toraj danes prepričati, da so naše cerkve res *a)* hiše božje, in *b)* vrata nebeška, zato da bi rajše v nje dohajali, se lepše in dostojniše v njih védli, ter tako obilnih milost vredni bili, katere je Bog svojim pobožnim častilem v njih deliti pripravljen.

I. *a)* Duh božji povsod prebiva; v zvezdnatih višavah, kakor na zemlji v vsakem kotu; pri solnčnem svitu tako, kot v mračni nočni temi, kar nam lepo spričuje kralj David govoreč: *Kam pojdem pred tvojim duhom? in kam pobežim pred tvojim obličjem? Ako bi šel v nebo, si ti ondi, ako bi se podal v pekel, si tukaj. Ako bi vzel zarjine peruti, in bi prebival na kraji morja, bi me tudi tje peljala tvoja roka, in me držala tvoja desnica. Tudi tema ni pred teboj temna, in noč je svetla, kakor dan.* (Ps. 138. 7—12.) Tako je vesoljni svet res tempelj božji, povsod je Bog, in povsod se lahko časti in moli!

b) Vendar pa je hotel Bog še na posebni način prebivati v tempeljnih, katere so mu človeške roke postavile, kar nam spričuje lastna njegova beseda, katero je govoril kralju Salomonu, ko mu je pozidal krasni tempelj, rekoč: *Izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na večno, in da ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni!* (II. Kron. 7, 16.) — In to se je tudi zgodilo ne le samo ob Salomonovem, ampak v še bolj davnem času, ko se je Bog v tempeljnih, kateri so bili s človeško roko storjeni, čudno razodeval Mojzesu in drugim svojim služabnikom, kakor so duhovni stare zaveze molili: *Ti, Gospod vseh reči, ki ničesar ne potrebuješ, si blagovolil, da se je tempelj tebi v prebivališče zidal med nami.* (II. Mak. 14, 35.) — Tempeljni stare zaveze pa, akoravno žive priče božjega bitja, in božje pričujočnosti med svojim ljudstvom, so le slabe predpodohe tega, kar je imelo še priti in se zgoditi v teku časa!

c) Kristus, pravi Sin živega Boga, se večoveči, pride na svet, in prebiva med svojim ljudstvom. S svojim pohodom posveti judovski tempelj, ter ga spremeni v božjega, krščanskega, kakor ga sedaj imamo! *Nista li vedela, reče svojim starišem, da moram v tem biti,*

kar je mojega Očeta? (Luk. 2, 49.) In kar je po današnjem sv. evangeliju grešnemu Caheju govoril: *Danes je ti hiši zveličanje došlo*, (Luk. 19, 9.) to velja še v večjem pomenu sedaj vsem našim, posebno pa še farnim cerkvam, ker si je v njih svoj skrivnostni sedež v zakramentu sv. rešnjega Telesa izvolil. V njih ne prebiva le samo en dan, kakor v Cahejevi hiši; Caheju je rekel: *Danes moram pri tebi ostati*; nam je pa rekel: *Pri vas hočem ostati vse dni do konca sveta.* (Mat. 28, 20.) V Cahejevo hišo pride, ko še ni trpel in umrl na Golgoti; v naših cerkvah pa prebiva že v svojem veličastvu, kakor ob desnici božji, ko že ne more več trpeti in umreti; v Cahejevi hiši je bil le z veseljem sprejet, v naših cerkvah pa ga moli in časti na sto tisoč vernih na svojih kolenih že stoletja sem, kot pravega Boga! Naše cerkve toraj so v resnici svete, božje hiše! Odkar si je Jezus Kristus, Sin božji, pri zadnji večerji sv. altarni zakrament izbral za svoje skrivnostno bivanje med človeškimi otroci, so postale kristijanom tudi revne podzemeljske jame in brlogi božja svetišča, sveti kraji, v katerih so se navzlic vsem smrtnim nevarnostim po noči in po dnevu preganjani verniki zbirali in molili! Odkar pa je sv. vera tudi po vnanjem zmagala nad pagansko temó, je tudi krščanstvo videlo in dobilo svoje Davide in Salomone, kateri so prekrasne hiše Bogu v čast zidali, in kateri se niso sramovali v njih ponižno in pobožno moliti in častiti svojega Boga!

O ubogo, krščansko sree! Ti si toliko želiš videti svojega Boga in ž njim govoriti, mu svoje potrebe razodeti, ga marsikaj prositi! Pridi sem v farno cerkev; tukaj si je on svoje bivanje izvolil in posvetil, tukaj je njegova hiša; tukaj je slehernemu prosileu odprto njegovo oko, in njegovo sree pripravljeno milosti deliti! Tukaj živi in prebiva tvoj Bog, kateri je za te svojo kri prelil, kateri je bogat zadosti ti v vsaki sili in potrebi pomagati, in kateri te bo zopet prišel sodit, pri čegar prihodu se boš ves tresel, kar se ti sedaj ni treba, ker tiho in ponižno živi v priprostih podobah med nami, kakor je nekdanj ležal kot ubogo dete v betlehenskem hlevu! — O glej in spoznaj, človek! koliko spoštovanje gre našim cerkvam, ker so prave hiše božje! — Ti kristijan! pa se tolikokrat nespodobno v cerkvi vedeš in ne kažeš nobenega spoštovanja do nje! Tvoji pogledi pogostokrat razodevajo tvojo lahkomišljenost in pozabljenost, kje da si; tvoj jezik prav dostikrat spričuje, ker brez vse potrebe marnjaš in govoriš, da nočeš spoznati svetega kraja, kjer se znajdeš; tvoja kolena so tako trda, ter se nočejo pripogibati pred njim, pred katerim se ima vse vklanjski v nebesih, na zemlji in pod zemljo! Kdo pač more

biti tega kriv? Morda je tega kriva tvoja prevzetnost in nevednost? Ali pa se morebiti spodtikaš ti nad čudno ponižnostjo Boga, v kateri med nami prebiva? O če ti brani tvoja prevzetnost se pred Bogom v cerkvi spodobno in pobožno zadržati, vedi, da se boš moral kmalu v prah pred njim zdrobiti! Če bi ti pa bila njegova prečudna ponižnost v spodtiko, te vprašam: Ali morda meniš, da je Bog manj mogočen, če je v tako ponižni podobi med nami? Ali ni zavoljo tega ravno tako tvoj Gospod in ti njegov hlapec? Ali ni on tvoj stvarnik in ti delo njegovih rok? Glej! očak Jakop se v spanji straši in boječ vstane, svet se mu zdi kraj, kjer je počival, in ne vé, kaj bi storil; brž vzame kamen, na katerem je počivala njegova trudna glava, ga postavi, z oljem polije v večni spomin na prečudno prikazen, katero je v spanji gledal: glej! dragi moj, tukaj pa niso nobene sanje, ampak resnica, farna cerkev je sveti kraj, hiša božja! O koliko spoštovanje bi morali mi imeti do nje, in kako spodobno lepo se v njej zadržati!

II. Naše farne cerkve pa niso le samo hiše božje na zemlji, ampak tudi vrata, skozi katera se pride k resničnemu gledanju in življanju Boga! Naše cerkve res niso nebesa sama, ker tukaj na zemlji ni nebes, ampak vrata v nje so, v njih zamoremo uživati nekak predokus od nebes.

1. V naših cerkvah se nam kaže ves drugi svet, kakor smo ga vajeni gledati zunaj; tu se slišijo drugi glasovi, kakor pa smo jih vajeni zunaj slišati. Tu se nam pripoveduje, da zemlja, na kateri živimo, ni naša prava domovina, temveč le šola, v kateri se pripravljamo za nebesa, v katera smo poklicani. In da bi tega pota in poklica ne zgrešili, govori Bog k nam, kakor je govoril k starim očetom. Po pridigarjevih ustih nam oznanuje večne resnice, katere zveličajo slehernega, kdor jih posluša, voljno sprejema in spolnuje; pridigar govori besede edinorojenega Sinu božjega, katere je iz nebes na zemljo prinesel, katere potrte raveseljujejo, žalostne tolažijo, nevedne podučujejo, boječé osrčujejo, zmotene na pravo pot kličejo, mlačne dramijo, in vse k sreči nebeškega Očeta vabijo! — Kadar pa pridigar neha govoriti, potem se čujejo drugi glasi, kateri nas v veri in v pobožnem življenju potrjujejo; glasi podob svetnikov so, ki nam kličejo: „Glejte! kar smo mi postali, morate in morete tudi vi biti!“ — Podobe križanega Jezusa nam kličejo: *Glejte, tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje!* (Jan. 3. 16, 17.) — Goreče sveče na altari nas opominjajo, da naj bi naše molitve enako njihovemu plamenu proti nebu puhtele! — Orglje se glasé, ter nas

vabijo v družbi angeljev svoje glasove povzdigovati in Boga častiti! — Spovednice nam glasno govoré: „Greh je stud v božjih očeh, le pravični je Bogu všeč!“ — Kristus iz tabrnakeljna nam kliče, rekoč: „Glej, tukaj biva tvoj Bog, kakor pastir med svojimi ovcami, in želi slehernega pokrepčati, kateri je utrujen in obtežen!“ — Glejte toraj! koliko nebeških glasov se čuje v cerkvi! Resnično tukaj se spolnujejo besede sv. pisma: *Ako ljudje molčé, bodo kamni vpili!* (Luk. 19, 40.) — In zato, ker se v naših cerkvah slišijo zgolj nebeški glasovi, zato so naše cerkve zares vrata nebeška!

2. Pa še več družih vzrokov imamo cerkve vrata nebeška imenovati. Naše življenje je vedna vojska, zmaga težavna, vedno padamo in vstajamo; zavoljo svoje slabosti padamo, po božji pomoči pa vstajamo. Kadar pa pademo, kdo nas reši božje jeze, in zopet z Bogom spravi? Glejte, grešniki! tukaj je kraj, kjer se grehi odpuščajo, tukaj slišite iz ust duhovnov na božjem mestu tolažilno zagotovilo: „Pojdi, tvoji grehi so ti odpuščeni!“ Tukaj sprejema dobri Oče nebeški svoje zgubljene hčere in sinove, tukaj se odpirajo vrata nebeška, in zapirajo vrata peklenška! Vidite tedaj, da so naše cerkve res vrata nebeška! — Za te, kristijan, je bila cerkev že večkrat nebeška vrata. Precej ko si bil rojen na svet, so ti bila zaprta nebeška vrata, a cerkev ti jih je odprla po zakramentu sv. krsta; in kolikokrat si si jih potem zopet z grehom zaprl, a zopet so se ti odprla v cerkvi po zakramentu sv. pokore!

3. Pa še več! Človek ne živi samo od pozemeljskega kruha, tudi duša potrebuje hrane, živeža, kateri jo krepča, poživlja na potu proti nebesom. In glejte! ravno tukaj v cerkvi vživa kristijan večerjo, po kateri celo nebeški angelji koprne; hrani in poživlja se s telesom in krvijo svojega Boga — Zveličarja! Kdor pa tako nebeško jed vživa, ali ne bo tudi sam nebeški? Glejte! cerkve so res vrata nebeška, ker v njih nebeščanom enaki prihajamo! — Kadar pa človek močno oboli, da takorekoč visi med življenjem in smrtjo, takrat si želi zopet krepila v svoji slabosti, olajšanja grešne butare, ter zdihuje po prijatelju, ki bi mu pokazal pravo pot v neznano večnost! In glejte! tudi to se mu zgodi. Duhoven priteče v cerkev, vzame sv. Telo Gospodovo in sv. poslednje olje, ter hiti k bolniku; ga pokrepča s sv. popotnico, in potolaži z resnicami sv. vere, da potolažen v Gospodu zaspi. — Vidite! zopet so se mu po sv. cerkvi odprla nebeška vrata!

4. Še nekaj je, kar ne smemo pregledati. Mi se ne borimo samo zoper greh in satana, ampak tudi z vsakdanjimi težavami in

skrbmi življenja. Stiskano srce išče srčnosti in poguma; in kje ga najde? — Zopet v cerkvi! — Tukaj Bog svoje ljubljence tolaži, kakor je obljubil, tukaj so vrata za nebeške tolažbe in milosti. Tukaj se združujemo s Kristusom in si podajamo roke z angelji, svetniki in dušami v vicah; tukaj v cerkvi hodijo angelji po nebeški lestvi gori in doli, doli stopajo molit Jagnje božje na naših altarjih, ter nam donašajo božje milosti, kviško pa se dvigajo z našimi molitvami, katere nosijo pred nebeški sedež; kdo bi mogel potemtakem reči, da naše cerkve niso res vrata nebeška, v katerih se z nebeškimi duhovi in celo z Bogom bratimo?

Pa tudi razun tega so naše cerkve nekak nebeški preddvor, v katerih okušamo tudi sami med seboj rajsko veselje in tolažbo! Kje na svetu pač more biti bolj ganljivo, lepo in veselo za potrto srce, če ne v cerkvi, kjer se čutimo vsi kot otroci enega predobrega Očeta v nebesih, kot brate in sestre med seboj, kateri imamo vsi en poklic, enake težave in vojske; kar je tudi sv. Avgustin spoznal rekoč: *O Bog! kako močno sem jokal pri popevanji tvojih hvalnih pesem, kako sem bil ginjen pri milih glasovih tvoje cerkve!?* Tako tolažilnoginjljivega kraja ne najdete na celem svetu, kot v cerkvi, ker ona je vrata nebeška! Pa saj tudi sami skušate, da človek nikjer tako lahko ne pozabi vsakdanjih skrbi, križev in težav, kakor v cerkvi, kjer jih veliko skupaj v svetem veselji pobožno moli in popeva! Človek res v cerkvi na tlaku stoji ali kleči, a njegov duh se pa pri Bogu veseli! Cerkev so res preddvor in vrata nebeška!

Ko bi me pa sedaj kdo vprašal, kje in pa kaka so nebesa? bi rekel: tega jaz ne vem, ker jih še nisem videl in tudi v njih nisem bil, to pa vem, da naše cerkve so vrata v nebesa, ker tukaj spoznavam pot, katera drži v nebesa, tukaj uživam predokus nebeškega veselja, tukaj se združujem z Bogom, z nebeškimi duhovi in z zveličanimi v nebesih; tukaj toraj so resnično vrata v nebesa!

Zatoraj predragi! spoštujmo mi svoje cerkve, ker so hiše božje in vrata nebeška! Vedimo se v njih spodobno in pobožno! Tukaj imamo svojega Boga tako blizo sebe, kakor nobeno drugo ljudstvo ne. Kakor je očak Jakop položil svojo glavo na trdi kamen, tako pripogujmo tudi mi svoja kolena pred Bogom, če so tudi utrujena, in poklekujmo voljno na mrzli kamen! Obnašajmo se pa tudi pobožno v cerkvi in nikar ne pozabimo, da smo mi sami tempelj božji, in naše srce altar, na katerem moramo Boga častiti in skesane čiste in goreče daritve opravljati! Zastonj bi se dvigalo v nebo kadilo pred

altarjem v nebo, zastonj bi gorele sveče, zastonj bi zahajali mi v cerkev, če bi bili mrzli, slaboverni, v grešni nemarnosti, brez kesanja in hrepenenja po vedno večji popolnosti! Tako pripravljene na duši in telesu prihajajmo pa tudi radi in pogostokrat v cerkev! Naj drugi iščejo svojih bogov v posvetnem veselju in vživanju, ali kjer hočejo, mi bodimo in ostanimo prepričani, da le en Bog more zadovoljiti naše ubogo srce, le en Bog more zveličati v življenju in po smrti, — in ta cerkev je njegova hiša. Zatoraj naj nam bo s kraljem Davidom ljubši en dan v tempeljnu Gospodovem, kakor tisoč drugih dni v posvetnem raztresenju, da bo tudi Bog nas enkrat po srečno prestani vojski tega življenja skozi naše cerkve peljal v večno hišo nebeško! Amen.

Andr. Šimenec.

2. Cerkveno leto. — XLV. Pomen spovedi v versko-nravnem oziru.

Kdor se svojih grehov spové in jih zapusti, našel bo usmiljenje.

Preg. 28, 13.

Cerkvene zastave, ki plapolajo danes iz visokih zvonikovih lin, nas spominjajo, da obhajamo Cahejevo nedeljo ali spomin cerkvenega posvečevanja. Prav in potrebno nam je, da se radi spominjamo posvečenja katoliških cerkvâ, saj se ravno v cerkvah čistimo in posvečujemo tudi mi katoliški kristijani. Tukaj se nam je izbrisal izvirni madež, v cerkvi smo bili potrjeni v veri, tù smo pričé Jezusove daritve, tù se pretaka kri Kristusova, ki nas posvečuje, da najdemo zopet milost, ako smo z grehom žalili Boga.

Toda niso samo cerkve tempelj božji; enak tempelj smo po besedah apostolovih tudi mi. In zato se po pravici današnja nedeljo s Cahejem spominjamo in radujemo lastnega posvečenja, ta dan je prav, da se hvaležni spominjamo Jezusa, ki se je kakor na Caheja tudi na nas ozrl z milostnim očesom svojim, ker je po Jezusu tudi nam zveličanje došlo. — Kakov spremen pri Caheju! Poprej krivični cestninar ni bil zadovoljen s svojim, ampak je stegoval svoje roke po tujem blagu, a sedaj je pripravljen štirikrat povrniti, ako je kaj ogoljufal. Tako je spreminjal Jezus ljudi, katerim je delil milost, da so spoznali sami sebe in svoj namen, da so se kesali zaradi izgubljenega življenja in bili pripravljene za vse pregrehe zadostovati tudi z najtršo pokoro. Tako spreminja v imenu in v moči Jezusovi še dandanes katoliška cerkev ljudi v zakramentu sv. pokore, iz hudob jih

spreminja v svetnike, ki izpolnujejo svoj vzvišeni namen ter živé Bogu v čast, človeški dužbi pa in samim sebi v blagoslov. Zato si oglejmo danes versko-nravni pomen spovedi z ozirom na Boga, na človeško družbo in na spovedanca samega.

Bogu, stvarniku svojemu, so dolžne vse stvari dostojno čast in slavo; njemu služi vse, ker vse je njegovo; po njegovi volji se sučejo neizmerni svetovi na zvezdnatem obnebj, pa tudi travnata bilka rase po njegovem zakonu. Kolikor popolnejša je stvar, tem popolnejša naj je tudi služba, ki jo opravlja svojemu stvarniku, zato naj človek prav posebno čast in slavo skazuje svojemu stvarniku, ker ga je tako popolnega postavil na svet. *On nas je vstvaril in ne mi sami sebe*, pravi psalmist, zato tudi njemu edinemu slava! Toda preširni človek se Bogu ustavi, ne bom služil, pravi, ter z grehom odtuguje Bogu dolžno čast, zaničuje njegovo neskončno pravičnost in se ne meni za vsemogočnost božjo. Ako se pa človek Bogu vkloni v skesani spovedi, dá zopet Bogu:

1. dolžno čast. — Kdor greši, se upre zoper Boga ter s tem prezira božjo čast; v spovedi se pa zopet vkloni volji božji, ker se obtoži in spozna radovoljno, da do sedaj ni prav ravnal, ker se je vzdigoval zoper Boga ter s tem pokaže, da mu hoče zanaprej pokoren služiti. S tem osramoti sam sebe, kakor zasluži, in dá Bogu dostojno čast. Ali ni grešnik pri spovednici enak izgubljenemu sinu, ki se na kolenih pred očetom obtožuje svojih hudobij ter ravno s tem daje očetu čast, katero je do takrat preziral? Ali ne govori: *Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak Svojemu imenu daj čast!* Človek s tem daruje Bogu svojo voljo in to ni majhna reč. Vse drugo človek raje poprej dá, nego svojo voljo; ker se pa grešnik tudi v tem premaga, zato je ta dar Bogu posebno ljub, kakor David spričuje: *Dar pred Bogom je skesana duša; skesanega in potrtega srca ne boš zavrgeł, o Gospod.* To daritev ima v mislih Ozeja prerok, govoreč hudobnemu ljudstvu: *Spreobrni se Izrael k Gospodu, svojemu Bogu, ker samo si krivo, da si padlo. Recite Gospodu: Zateri vso krivdo, sprejmi dobro in darovali ti bomo junce svojih ustnic*, to se pravi s svojimi ustnicami bomo spoznali svoje grehe in jih, rekel bi, pred Bogom darovali, ker smo ti kratili dolžno čast. Grešnik toraj s spovedjo vrne Bogu zopet čast, katero mu je odtegoval z grehom.

2. S spovedjo prizna grešnik pravičnost božjo in krivičnost svojo. Pravičen je Bog, ker o njem veljajo besede: *Pravičen si, o Gospod, in pravične so tvoje sodbe!* in: *Ti ljubiš pravico in sovražiš*

krivico. Grešnik pa je krivičen, kakor govori David: *Kaj pa govoriš o mojih pravicah, saj sovražiš red in moje besede so ti zadnja briga; tvoja usta so polna hudobije*. (Ps. 48, 16 id.) Zares, ali ni bil grešnik neskončno krivičen proti Bogu in vendar tega neče priznati?

Spoved mu tukaj pomaga; pri spovedi se namreč obtoži človek svojih krivic, spozna, da je on sam kriv greha, spozna toraj svojo krivico kakor David, rekoč: *Spoznam svojo krivico in greh moj je vedno zoper mene*. S tem pa ob enem grešnik tudi spozna, da je Bog pravičen, da je postava njegova sveta, grešnik toraj s spovedjo poveljuje pravičnega in svetega Boga z besedami spokornega Davida: *Tebi samemu sem grešil in hudo storil pred Tvojim obličjem, zato, da si Ti pravičen v svojih sodbah in da kakor zmagovalec sodiš*, to se pravi: Spoznam sebe za grešnika pred Teboj, zato da nikdo ne bi mislil, da je preostra tvoja sodba; Ti si pravičen, jaz krivičen, Ti svet, jaz grešnik.

3. Človek s spovedjo spozna vsemogočnost božjo. Kadar namreč greši, se z orožjem dvigne zoper Boga; postava božja ga teži kakor neznosen jarem, kateremu neče pokoren biti; on pozabi, da je on slab, da pa je Bog mogočen. Spodobi se torej, da grešnik spozna pred Bogom, kak revež da je, da kakor premagan poklekne pred zmagovalca ter ga prosi, naj mu zanese, naj mu bode milostljiv. Vse to grešnik stori, kadar se spoveduje; on s tem spozna, da je Bog gospodar vseh njegovih misli, željâ, besed in dejanj, on prizna, da ni nič pred Bogom brez Boga in zato v prahu potrj in skesau spoznava vsemogočnega Boga moč in oblast.

Predragi, Bog je vstvaril vse v slavo svojega imena, služiti toraj mu mora vse; ako mu ne služi rado in v svojo srečo, služi mu prisiljeno v svojo pogubo. Faraon, ki se ni radovoljno hotel vkloniti volji Boga Izraelskega, storiti je moral to prisiljen, a v kazen so ga zagrnili valovi rudečega morja. Nebukadnezar kralj, ki je hotel biti sam bog, moral je brez pameti ponižati se med živali, da je spoznal vsemogočnega Boga. Zato kristijani, ne pozabimo, da smo tudi mi dolžni neskončno pravičnemu in vsemogočnemu Bogu dostojno čast. Ako nam vest očita, da smo mu jo večkrat kratili, dajmo mu jo dvojno v vredni spovedi, katera vedno vravnava pravo razmero med neskončnim Bogom in ubogim človekom, je toraj v tem oziru posebno važnega pomena.

II. Srečna je človeška družba, kjer ljudje vestno spolnujejo svoje dolžnosti, kjer se skrbno varujejo hudega in si radi medsebojno pomagajo. Vsak pomoček toraj, ki ljudi varuje hudega in jih vnema

za dobro, bi morali ljudje z veseljem pozdraviti. Eden prvih takih pripomočkov, ako ne prvi, je brez dvoma spoved.

1. Spoved namreč zabrani mnogo hudega. — Že ta misel: „Ko bi to storil, bi se moral spovedovati“, človeka odvrne od marsikaterega greha. Kdo bi to tajil, kdo ni tega skušal že sam na sebi? Veliko stori zato tudi poduk in svarilo, katero grešnik čuje pri spovedi; zaradi mnogih ozirov namreč ni mogoče v cerkvenih govorih o vseh dolžnostih, o vseh grehih tako govoriti, da bi poslušalci v vsakem stanu vedeli, kako ravnati v posameznih prilikah. Pri spovedi pa prejme vsak grešnik svojemu stanu in svojim grehom primerno svarilo in podučilo, krivičnež, pijanec, nečistnež, prevzetnež, vsak dobi natančne nauke, kako mu je ravnati, da se v prihodnje varuje svojega navadnega greha. In ako se med sto le pet res v prihodnje po teh naukih ravna, ali ni to velik dobiček za človeško družbo?

2. Toda spoved ne le, da mnogo hudega zabrani, marveč tudi mnogo dobrega stori za občni blagor. Zastonj se trudi posvetna oblast, da bi dobila hudodelca, ki je izvršil kako zlodejstvo, nikdo ne vé, kdo je to storil. Toda ako takega vest peče, ako ga žene k spovednici, zvé, kaj mu je storiti, da zadosti pravici božji in pravici človeški. Koliko po nedolžnem obsojenim je pripomogla spoved, da so bili rešeni. Koliko krivičnega blaga spoved povrne, kolikokrat se ravno po spovedi povrne dobro ime človeku, ki je bil po nedolžnem obrekovan. Koliko skritih grehov, katerih nobena tudi najostrejša posvetna oblast ne more zabraniti, odstrani spoved in s tem izreja človeški družbi na telesu in duši zdrave, krepke ude, ki bi se bili sicer spridili.

Vprašam, iz katere vrste ljudi pa se nabirajo oni, ki so človeški družbi nevarni, roparji, tatovi, pohotneži, nezmerni, podpihovalci zoper višjo oblast? Gotovo vsi ti pri spovednicah ne delajo nobene gnječe, zato je marsikaterim prvi korak v hudobijo ta, da so jeli opuščati spoved. Zato moram reči: spoved ne pospešuje le naše večne sreče, ampak veliko pripomore tudi za časno srečo. Koliko vzrokov ima toraj posvetna oblast, da bi podpirala v tem duhovno oblast, ne pa ji obteževala blagonosnega delovanja v prid človeški družbi. Po pravici se nam je bati, da se bo Bog ob svojem času ostro maščeval nad onimi, ki na svečnik postavljeni ne le sami ne prejemale tega sv. zakramenta, ampak še celó svoje podložne od njega odvrtaajo. Taki namreč ne sprevidijo, da s tem sebi jamo kopljejo. Kje namreč so ljudje bolj pravični, pošteni, kje bolj zmerni, čisti in v prijaznosti živé, ali tam, kjer spovednice prazne stojé, ali tam, kjer verniki radi prejemajo svete zakramente? Da bi pač vsi katoličani spoznali, kako važnega

pomena je spoved za človeško družbo in da bi se po tem spoznanji vsi ravnali!

III. Največjega pomena pa je spoved za spovedenca, za grešnika samega. Grešnik namreč se zavé svoje hudobije pred Bogom ter se ga boji; kakor Adam, tako se hoče tudi on umakniti obličju božjemu. Kako srečen je toraj, ako najde človeka sebi enakega, kateremu pa je Bog dal posebno oblast grehe odpuščati, da mu zaupa svoje sree, da sme zopet brez osramotenja ozirati se proti nebu, kjer kraljuje trikrat sveti Gospod vojskinih trum. Misli si namreč: Tudi ta je človek in kot človek tudi on čuti pokvarjeno človeško natoro, on bo imel gotovo usmiljenje z menoj; s takim zaupanjem se toraj bliža spovednici.

Pri spovedi prejme grešnik tudi vidno zagotovilo, da mu je Bog res grehe odpustil. Tako znamenje si je prosil David kralj, rekoč: *Daj mojemu posluhu veselje in radost, in veselile se bodo moje potrte kosti.* In Bog mu je naklonil to milost. Natan prerok je prišel k njemu z veselim naznanilom: „Gospod ti je odvzel tvoj greh.“ Kdo bi mogel popisati, kako veselje je tedaj občutilo sree spokorjenega Davida. Tudi pri spovedi ima grešnik tako vidno znamenje. Kadar namreč mašnik v imenu Gospodovem z znamenjem sv. križa spregovori besede: *Jaz te odvežem od tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in svetega Duha,* tedaj grešnik vidi in vé, da mu je Bog grehe odpustil, le da je on od svoje strani storil vse, kar je k temu potrebno. Pač smé vesel klicati s psalmistom: *Srečni, katerim so grehi odpuščeni,* pač občuti tedaj sree njegovo rajsko tolažbo, kakoršne mu svet ni mogel dati. Strah izgine iz srca njegovega in ljubezen se v njem naseli, sree njegovo se začne širiti in kakor najden otrok poln zaupanja in otročje priprostosti kliče: Abba, Oče!

Spoved grešniku deli primerne pripomočke, da se v prihodnje skrbno varuje greha in ko bi se spozabil, da gre in hitro poišče zdravila v zakramentu svete pokore. Zato je gotova resnica, katero potrjuje vsakdanja skušnja, da je marsikateremu človeku še le spoved odprla oči, da je spoznal sam sebe in vedel, kaj je dolžan storiti sebi in Bogu. Milost tega zakramenta namreč človeku posebno živo stavi pred oči imenitni namen, za kateri je Bog človeka obudil v življenje, kaže mu neskončnega Boga v vsej njegovi popolnosti pa tudi grešniku kaže njegov revni dušni stan, očiten mu je propad med njim in med Bogom; zato vzbudi v njem gorečo željo, to stanje odstraniti in se z Bogom spraviti. A to še ne zadostuje. Za človeka namreč ni dovolj, da se le spravi z Bogom, da Boga le najde za

trenotek, ampak da ga tudi ohrani, da sam ostane v milosti božji in zato mu tudi naklada posebno pokoro, ki naj ga spominja, kako nevreden da je pred Bogom, kaj da je z grehom zaslužil in kako Bog od njega malo tirja v zadostilo; zraven tega mu pa daje nauke, kako mu je v prihodnje živeti, da se varuje starih zmot in napak.

Sploh moramo reči, kar je prijetna kopel telesu, to je vredna spoved naši duši, nekako na novo oživi duša in sadovi novega življenja so dobra dela. Po pravici se zato mnogokrat ponavljajo besede, katere je umrli sv. Peter Alkantarski govoril v prikazni precej po svoji smrti; pripovedujoč namreč o časti in zveličanji, ki je vživa, pristavi besede: *O zveličalna pokora, ki mi je zaslužila toliko srečo!*

Pač je on lahko tako govoril, ker se je za svoje male grehe pokoril celo svoje življenje. Se mladenič sklenil je s svojimi očmi zavezo, da ne bo nikoli nič nespodobnega pogledal, in s svojimi ustmi, da ne bo nič nečednega govoril, kot redovnik živi silno ojstro v vednem postu, rekoč, da sta vino in meso trdemu uboštvu in popolnemu zatajevanju najbolj nasproti, živel je silno ponižen in kader se ni mogel časti umakniti, zabrani se pred napuhom z mislijo: „Kaj še nisi svetu odmril? Pusti, naj dela svet s teboj kakor z mrličem. Čast mine, kakor sapa, in ti ničesar ne dá, česar bi še ne imel.“ Vendar povzdihuje ves spokoren na smrtni postelji: „Gorje mi, malopridnemu hlapcu, ker nisem nikdar bil človek.“ Vendar take misli kmalu prežene, saj ljubezen do Boga je v njegovem sreču prevladala strah, zato težko pričakuje smrti in vpraša zdravnika: „Povejte mi, ljubi moj gospod, bom-li kmalu odpotoval?“ — „Kmalu se bo to zgodilo,“ pravi zdravnik, „ker zoper to bolezen ne vém nobenega pomočka.“ Tedaj se razveseli služabnik božji ter vsklikne s psalmistom: *Oveselil sem se, ker mi je bilo rečeno, da pojdem v hišo Gospodovo.* (121. 1.)

Kristijani, tako srečno umrje, kdor v pokori tukaj preživi svoje življenje, zato glejmo, da tudi mi radi prejemo zakrament svete pokore, ki ima tako blage nasledke, saj spoved nas uči svojega Boga ljubiti in poslušati, spoved čisti in krepí človeško družbo, spoved je nekaka kopel za posameznega kristijana, kjer na duši oživi in s stanovitno pokoro milost najde pri Bogu po besedah sv. pisma: Kdor se obtoži svojih hudobij in jih zapusti, našel bo usmiljenje. Amen.

And. Kalan.

Triindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Cerkveno leto. — XLVI. Cerkveni odpustki.

Pri Gospodu je usmiljenje in pri njem obilno odrešenje. Ps. 129, 7.

V zakramentu svete pokore nam Bog po nauku katoliške cerkve odpušča naše grehe, odpušča nam večne kazni, toda s časnimi kaznimi moramo sami zadostovati za grehe. Mozesu in Aronu je Bog, kakor beremo v sv. pismu, odpustil greh, ker nista dovolj trdno upala v Boga, vendar časne kazni jima ni zanesel, nobeden vodnikov Izraelskih ni smel vstopiti v obljubljeni deželo, Mozes in Aron oba sta morala v kazen za greh umreti v puščavi. Isto nam potrjuje tudi Izraelsko ljudstvo, ki se je dvignilo zoper svoje voditelje; Mozes je prosil zanje in Bog jim je greh odpustil, toda ostala jim je časna kazen. *Zanesel sem se na tvojo prošnjo*, govoril je Gospod Mozesu; *toda, kakor resnično živim, nobeden, ki je gledal mojo slavo v puščavi pa ni poslušal, ne bode videl dežele, katero sem jim obljubil. Ne eden izmed njih, ki so me zasramovali, je ne bo gledal.*

Iz tega spoznamo, da si človek z grehom poleg večnih kazni nakoplje tudi časne kazni na glavo. Kako pač zadostovati za časne kazni? Dva pota sta, po katerih brišemo časne kazni; prvi je, da radovoljno in stanovitno opravljamo naloženo pokoro in dobra dela, drugi pot pa so odpustki, katerih se človek navadno vdeležuje po prejetem zakramentu svete pokore, ko je v milosti božji. Ker so tedaj odpustki v posebno tesni zvezi z zakramentom svete pokore, zato je primerno, da se jih tudi mi v tej vrsti spominjamo, toliko bolj, ker so cerkveni odpustki posebnega pomena za življenje vsacega bogoljubnega kristijana, in ker se posebno v naših dneh prav pogosto delé vernikom odpustki, kakor sedaj rožnivenški mesec, zato je potrebno, da so kristijani o tem dobro poučeni, da vedó, koliko milost jim cerkev deli, kadar jim ponuja odpustke. Premislimo toraj danes: I. Kaj so odpustki? II. Odkod so? in III. Kako se zadobé?

Bog v svoji ljubezni prihaja človeški slabosti posebno na pomoč z odpustki, *ker pri Gospodu je usmiljenje in pri njem je obilno odrešenje*. Verska resnica namreč je, da je cerkev prejela od Kristusa oblast odpustke deliti, da je to svojo oblast izvrševala že od najstarejših časov in da so vernikom odpustki čez vse koristni.

Kaj so toraj odpustki? Mi odgovorimo s katekizmom: „Odpustki so odpuščenje časnih kazni, katere bi moral človek po odpuščenem grehu

pretrpeti na tem svetu ali pa v čistišči na onem svetu.“ Odpustki toraj odpuščajo časne kazni, o grehih toraj ni govorjenja; za greh namreč, kateri človek stori, zasluži kazen časno in večno. Kadar človek skesan grehu dá slovó, mu Bog odpusti greh in večne kazni za greh, ker teh ne more poravnati človek sam, ki živi le od danes do jutri, zato mu tudi to Bog odpusti v svojem usmiljenju. Časne kazni pa po dobro opravljeni spovedi še vedno ostanejo; za greh mora človek pokoro delati že na tem svetu, vzgled nam bo to najboljše pojasnil.

Znano je, da je David kralj zeló grešil pred Bogom, ko je umoril Joaba svojega zvestega vojskovodjo in njegovo ženo vzel za svojo ženo. Natan prerok mu v prelepi priliki očita ta greh in David prosi skesan milosti pri Bogu. Zato reče Natan Davidu: Gospod ti je tvoj greh odvzel, ne boš umrl; vendar pa, ker si s tem dal priložnost sovražnikom Gospodovim preklinjati, naj umrje sin, ki ti je bil rojen. In David je prosil za otroka in se je trdo postil ter šel v samoto . . . toda zgodilo se je sedmi dan, da je otrok umrl. (Cf. II. Kralj. 12, 9—18)

Tukaj vidimo, da David spozna svoj greh, ga obžaluje, zato mu Bog odpusti greh, a časna kazen, da mora otrok umreti, Davidu ostane, da ga Bog z njo poskusi in poboljša. (Sv. Avguštin.) Take časne kazni so pa težavne zaradi obilnih in mnogih naših grehov že na tem svetu, veliko težje so pa še v čistišču na onem svetu. Ker je torej to kristijanu zeló težko, zato mu pride na pomoč sveta cerkev z odpustki.

II. Odkod so odpustki? — Cerkev deli svojim vernim odpustke iz cerkvene zakladnice neskončnega in preobilnega zasluženja Jezusa Kristusa, iz obilnega zadoščenja Matere božje in drugih svetnikov božjih. — Vprašanje je, ali je zasluženje Odrešenikovo preobilno; ali ni bilo vse, kar je Kristus trpel, potrebno, da nas odreši? Gotovo je, da je Kristus za nas več zaslužil in trpel, kakor je zahtevala ojstra pravica božja; sploh mislijo cerkveni učeniki, da bi bila le kaplja krvi Kristusove, iz ljubezni do nas prelita, zadosti, da svet odreši, ga spravi z Bogom in mu odpre nebesa, in sicer zato, ker je on Sin božji, ker je toraj vsako njegovo delo, vsako tudi najmanjše trpljenje neskončne cene, zato pravi sv. Pavel: *Kjer je bil greh velik, bila je milost še večja.*

Pa tudi Marija je položila mnogo biserov v cerkveno zakladnico odpustkov. Marija je bila brez madeža najmanjšega greha celo svoje življenje, in vendar to njeno življenje ni bilo brez viharjev, bilo je polno skrbi, rev, preganjanja, bolečin, pri vsem tem pa polno najboljših del. Koliko si je s tem Marija zaslužila milosti pri Bogu, koliko je pa s tem tudi zadostila za grehe drugih ljudi, ker je bila

tudi v svojem trpljenji tako tesno združena s svojim božjim Sinom. — Ravno tako so pa tudi drugi svetniki božji mnogo več zaslužili s svojim svetim, čistim ali spokornim življenjem, kakor je bilo potreba za njih zveličanje, zato so tudi vsi ti prijatelji božji nosili bisere v zakladnico svete cerkve, katero je Bog odprl, da iz nje sveta cerkev svojim otrokom deli posebne dobrote, saj smo po besedah apostolovih vsi eno telo v Kristusu, posamezni pa jeden družega udje. Zato piše v svojem pismu o odpustkih l. 1342. Klemen VI. papež: *Na altarju križa Jezus Kristus, nedolžno Jagnje, ni prelił le ene kaplje krvi, ki bi bila v zvezi z Besedo božjo zadostovala, da bi bil odrešen ves svet, ampak jo je prelił obilne studence. S tem je pridobil vojskujoči cerkvi zaklad, katerega niso povili v potni prt in ga zakopali, ampak ga deli sv. Peter in njegovi nasledniki vernikom v njih izveličanje. V to zakladnico so tudi donašali s svojim zasluženjem sveta božja Porodnica in vsi izvoljeni od prvega do zadnjega. Ta zaklad je neizjemljiv, ker je zasluženje Jezusa Kristusa neskončno in ker se vedno množi po tistih, ki iz njega zajemajo in pravično živé.*

2. Velik zaklad so torej odpustki, katere cerkev deli svojim vernikom. Vpraša se pa: Ali ima pa cerkev to pravico? — Gotovo, saj je Odrešenik izročil vso svojo oblast po apostolih: *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem. Kar boste odvezali, zavezali na zemlji, bo odvezano, zavezano tudi v nebesih.* S tem je Gospod dal apostolom, toraj cerkvi oblast, vse odpraviti, kar ljudem brani v nebesa; ker nam pa časne kazni saj za nekaj časa branijo v nebesa, zato ima cerkev pravico tudi te časni kazni odpuščati, to pa ravno stori, kadar deli odpustke. — Ta navada je že starodavna v cerkvi. Že sv. Pavel je, kakor sam pravi, poboljšanemu nečistniku v mestu Korintu, katerega je izobčil iz cerkve zaradi nerednega življenja, v imenu Kristusovem odpustil nekaj pokore, odpustil mu časne kazni, ali kakor bi sedaj rekli, podelil mu odpustek. Tudi pozneje je cerkev ojstro pokoro na prošnje vjetih kristijanov v smrt obsojenih zmanjšala tistim, ki so malikom iz strahu pred groznim trpljenjem in mučeniško smrtjo kadilo zažigali, ako so padli zopet vstali in skesani prosili, da bi jih zopet sprejeli v katoliško cerkev.

Poleg tega pa so bili v prvih časih krščanstva v navadi tudi še drugi odpustki. Za očitne pregrehe so namreč morali prvi kristijani delati očitno pokoro po gotovih določenih postavah. Na pepelnično sredo so pristopili očitni spokorniki pred škofa, ki jim je pepela potresel na glavo, potem so pričeli očitno pokoro, ki je bila daljša

ali krajša, kakor je bila njih hudobija večja ali manja, štirideset dni, eno leto, tri, sedem, deset let, včasih tudi do smrti. Vendar je večkrat sveta cerkev spokornikom okrajšala ta čas, ako je spokornik kazal prav posebna znamenja kesanja, ali če bi bil v smrtni nevarnosti, ali če bi bili posebno vzgledni kristijani zanj prosili. Tako pravi cerkveni zbor v Ancyri (308): *Škof naj ima oblast, da spoznava življenje posameznih (spokornikov) in naj jim prikrajša spokorni čas, ako vidi, da so poboljšani in spokorjeni.* Enako veli cerkveni zbor Nicejski: *Dovoljeno naj je škofu, da z onimi milejše ravna, pri katerih solze in dobra dela njih spreobrnjenja ne spričujejo le z besedami, marveč tudi v dejanji in v resnici.*

Pozneje je ta strogost ponehala v cerkvi, ker namestu očitne kazni je nakladala sveta cerkev spokornikom v zadostenje posebno dobra dela: da so od svojega imetja darovali cerkvam, revnim samostanom, da so bolnike hranili in revežem pomagali, posebno pa, da so popotovali na oddaljena božja pota, kar je bilo v onih časih združeno s posebnimi težavami. V tem času je podelil prvi popolni odpustek Urban II. papež na cerkvenem zboru v Klermontu l. 1095 vsem križarjem, ki so hiteli v sveto deželo, da bi jo rešili iz rok nevernikov. Ta odpustek tirjal je veliko; saj so morali križarji zapustiti svojo domačijo, saj so bili vedno v smrtni nevarnosti na poti, posebno pa še v sveti deželi v bojih s sovražniki, saj nobeden ni vedel, ali bo prišel še kedaj zdrav domu ali ne. Ali niso bili to mučenci, ki so zastavili svoje življenje za sveto vero in nekako zaslužili, da jim je sv. oče v plačilo za njih srčnost podelil popolni odpustek? Od trinajstega stoletja dalje so prišla v navado gledé pokore tista pravila, ki so v cerkvi še sedaj veljavna. V tem času je prišlo v navado sveto leto. Prvo sveto leto je razglasil papež Bonifacij VIII. l. 1300 za vse one romarje, ki so skesanih in čistih sre obiskali grobova sv. Petra in Pavla. Silno se je katoliški svet razveselil te posebne milosti, več kakor 300 tisoč tujcev je priromalo takrat v večno mesto iz vseh krajev širnega sveta. Bonifacij VIII. je določil, da naj se sveto leto razpiše vsakih 100 let; toda že Klemen VI. je na prošnjo Rimljanov dovolil l. 1343, da naj je sveto leto vsakih 50 let s posebno ozirom na sveto leto pri Izraelcih, ki se je ponafljalo vsakih 50 let. Tako je bilo drugo sveto leto l. 1350; ljudje so še v večjih trumah vrelj v večno mesto, od Božiča do Velike noči, pravijo, da je bilo vedno okoli milijona romarjev v Rimu. L. 1389 bilo je določeno, da se sveto leto obhaja vsakih 33 let in l. 1470 določi papež Pavel II., da se obhaja vsakih 25 let, ker je življenje

človekovo zelo kratko, da bo toraj mogoče več ljudem vdeležiti se milosti svetega leta, kar se v naših hudih časih še večkrat ponavlja, ker še posebnih milosti potrebujemo od Boga.

V svetem letu so se vdeleževali verniki popolnih odpustkov, to je: odpuščene so skesanim grešnikom vse časne kazni in človek, ki se po vredno prejetih svetih zakramentih vdeleži popolnega odpustka, je podoben otroku po svetem krstu, ki je prost vsakega greha in vsake kazni za greh. Ko bi takoj umrl, njemu nič ne brani v nebesa. Zraven popolnih odpustkov pa deli sveta cerkev tudi nepopolne odpustke, ki se ravna po času, kakor so bile v prvih krščanskih časih očitne pokore v navadi. Tako imamo nepopolne odpustke 40, 100 dni, eno leto, tri leta, sedem let in ravno toliko kvadragen, to je: sedemkrat sedem dni. To se pravi: Kdor to ali ona ukazano dobro delo opravi, njemu bo Bog toliko časnih kazni odpustil, kolikor bi mu jih bilo odpuščenih, ko bi se bil v prvih časih katoliške cerkve toliko dni ali let očitno pokoril.

Iz tega spoznamo, kako milo ravná s svojimi otroci katoliška cerkev, kako malo jim naklada bremen, da se vdeležijo toliko duhovnih dobrot, ki jim dohajajo po odpustkih, zato je pač vsacega kristijana sveta dolžnost, da se rad vdeležuje cerkvenih odpustkov in zato nam je važno, da vemo:

III. Kako se zadobé odpustki? — Najprej mora biti človek prepričan, da so mu odpustki koristni, potem še le bo želel jih prejemati. Kdor vé, da so odpustki odpuščenje vseh ali saj nekaterih časnih kazni, tudi spozná, kako da so kristijanu koristni.

a) Koliko bi moral marsikdo trpeti na tem svetu, kako dolgo po smrti vzdihovati v čistišču, ko bi v življenju ne bil prejemal odpustkov.

b) Pokora, ki nam jo pri spovedi naložé, je tako neznatna, da navadno ni v nobeni primeri z našimi grehi; kako dobro toraj, da jej sv. Cerkev na pomoč prihiti z odpustki in grešniku zbriše časne kazni vsled zasluženja Jezusovega.

c) Odpustki so pa tudi zato koristni, ker nas nagibajo k dobrimi deli; da namreč kristijan zadobi odpustke, pride večkrat k spovedi in sv. obhajilu in skrbi, da se ohrani v milosti božji, da se vdeležuje odpustkov.

d) Posebno so koristni odpustki zato, ker jih moremo obračati tudi v prid dušam v vicah; to se pravi: sv. cerkev ne deli odpustkov dušam umrlih, ker po smrti več niso v njeni oblasti, ampak le prosi Boga, naj usliši njene prošnje in naj reši duše iz trpljenja. Kaj boljšega

pač hoče kristijan svojim ranjkim storiti, kakor zanje darovati odpustke, da se poprej združijo z Bogom, ako še niso dovolj čisti?

Ako so pa odpustki nam v tolikih ozirih v prid, kaj pa nam je storiti, da jih dobivamo? Ako se hočemo vdeleževati odpustkov, treba, da smo v milosti božji, ker le otroci, dobri otroci se vdeležujejo vseh prednosti in dobrot v očetovi hiši. Kdor hoče toraj prejeti popolni odpustek, mora poprej očistiti svoje srce v skesani spovedi, se mora združiti z Jezusom v sv. obhajilu in vse opraviiti, kakor mu cerkev veleva v zadobitev odpustkov. Posebno mora človek srčno žalost objuati nad svojimi grehi, obćudovati in moliti mora ljubezen Jezusovo, ki je tako mil do grešnikov, obljubiti mu, da mu hočemo goreče in stanovitno služiti. Kajti odpustkov sveta cerkev ne deli, da bi lene in mlačne kristijane zibala v njih duševnem dremanju, marveč da jih vname za lepo, krščansko življenje, kakor pravi papež Klemen VI. v pismu za sveto leto 1350: *Zato dovolim popolni odpustek, da bodo verni kristijani rasli v pobožnosti, skazovali se v veri, cveteli v upanji in goreli v ljubezni, da bi življenje po zapovedih božjih zopet oživel na zemlji in rosilo nanje blagoslov božji!*

Predragi, tudi nam je skrbeti v naših dneh, da oživi med nami življenje po zapovedih božjih, ker se od dne do dne bolj natanko prepričujemo, da življenje brez ali celo zoper božje zapovedi tira ljudi v časno in večno nesrečo. Da se pa to tembolj gotovo zgodi, začnimo vsak sam pri sebi; Bog nam bo v svojem usmiljenji naklanjal vse milosti, ki so nam zato potrebne, saj smo se ravno danes prepričali, kako radodaren je s svojimi milostmi pri odpustkih, kako malo tirja od nas in nam v plačilo toliko deli, da moramo, prevzeti tolike ljubezni, v prahu svoje ponižnosti klicati: *Pri Gospodu je usmiljenje in pri njem je obilno odrešenje!* Amen.

Andr. Kalan.

2. Spomin na smrt napeljuje k pokori in svetosti.

Gospod! moja hči je zdaj umrla.

Mat. 9, 18.

Kaj oznanuje zvon, ki se tako milo in žalostno glasi iz zvonika? To je glas mrtvaškega zvona. Starček, življenja truden in naveličan, je šel po poti, po kateri ni nikogar več nazaj. — In zvon že zopet poje! Ali je zopet kak starček svoje življenje sklenil? Ne, zdaj je

pa mlad človek ugasnil. Toraj ne mrjejo samo stari, ampak tudi mladi ljudje. Pač res! Tako je zmiraj bilo, tako tudi za naprej še bo, to nam tudi evangelij pove. Še le pred osmimi tedni smo videli mladeniča iz mesta Najm k grobu nesti, in danes nas evangelij zopet pelje v hišo, kjer mrliči leži; in sicer prav mlada deklica kakih dvanajstih let, hči Jajra, vikšega shodnice. — Kako hitro človek memo gre! kako naglo se stečejo njegovi dnevi! Pač je res, kar pravi Job: *Človek, od žene rojen, malo časa živi. Se prikaže, kakor cvet, in vsahne.* (Job. 14, 1.) To vidimo nad drugimi, in drugi bodo videli nad nami. Povsod je smrt, povsod so grobi! Noben človek, nobena starost, noben spol, noben stan ni pred smrtjo varen. Nič ni gotovšega kakor smrt, in nič ni negotovejšega, kakor ura smrti. Dasiravno pa smo povsod od smrti obdani, in nobeno uro pred njo nismo varni, pa vendar ljudje premalo mislijo na njo ali ne zadosti resnobno. Čemu pa zmiraj na smrt misliti? Saj take misli tudi za eno samo minuto smrti ne morejo zadrževati! — Misli na smrt, ljubi moji! smrti zadrževati ne morejo, vendar pa morejo k dobri smrti pripomoči.

Ko sta dva samostanska duhovna, Peter Faber in Anton Araoc na kraljevem dvoru kralja Kastiljanskega pri vsi bliščobi in pri vsem veselju, ki ju je obdajalo, trezno in spokorno živela, in se je o njiju pripovedovalo, da imata zelišče pri sebi, ki pred vsemi skušnjavami in pregrehami obvaruje, ju je vprašal kralj, kako se temu zelišču pravi. Eden izmed nju, Araoc se nasmeja in odgovori: „To zelišče je strah božji, kateri vse grehe prežene. Tako zdravilno zelišče je tudi pogostno premišljevanje smrti. Da je to premišljevanje zdravilno, nam pove tudi sv. pismo: *Spomni se, o človek! poslednjih reči, in vckomaj ne boš grešil.* (Sir. 7.)

Resnobni, živi spomin na smrt, in kar po smrti pride, je najboljši pripomoček, človeka k pokori in k svetosti napeljevati. To resnico bomo danes premislili. — Da nam bo Bog k temu resnobnemu in imenitnemu premišljevanju svoj blagoslov dal, hočemo začeti v najsvetejšem imenu Jezusovem.

I. Človek! umreti boš moral! Kmalu bo prišel čas, morebiti kadar boš najmanj na to mislil, in vse pozemeljsko boš moral zapustiti, od vsega se ločiti, kar ti je ljubo in drago; premoženje in vse, kar je tvojega, boš moral zapustiti; s truplom boš šel v grob, kjer boš strohnel in razpadel, s svojo dušo pa boš stopil pred Boga svojega sodnika, kateri bo vse tvoje dejanje in nehanje, in še celo tvoje misli in želje natanko in ojstro sodil, in te bo po tvojem pre-

grešnem ali pobožnem življenji vekomaj kaznoval ali vekomaj poplačal; smrt razloči za celo večnost; kamor drevo pade, tam obleži!

Večkratno in živo premišljevanje smrti dela čudeže spreobrnjenja.

To premišljevanje človeka priganja svet zaničevati, ki tako hitro prejde. Pri tem premišljevanji so mu jasne besede sv. apostola Janeza, ki pravi: *Moji otročiči, ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem; zakaj svet prejde, in njegovo poželenje; kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj.* (I. Jan. 2, 15.) To premišljevanje človeško srce odtrga od stvari, katere tako hitro, in dostikrat še hitrejše preidejo, kakor mi sami, in ga priganja k ljubezni večnega in neminljivega Boga, katerega leta ne bodo nikoli prešla (ps. 101). Čast, bogastvo, lepota, učenost, — so le mrtvaške rožice. Vse pozemeljsko posestvo je le na pesek stavljeno. Moder je le ta, ki večnost pred očmi ima, in za njo skrbi. Kdor na smrt prav misli, bo za večnost tudi skrbel.

Ko je sv. Frančišek Borgijan še na Španjskem dvoru živel, je od kralja povelje dobil, truplo kraljice Izabele, ki je umrla v mestu Granado, k tamošnjemu grobu spremiti. Še enkrat je dal pokrivalo mrtvaške krste odkriti, v prepričanje, da je res cesarično truplo v njej. Pa namestu poprejšne daleč občudovane lepote cesaričnega obličja so ugledali tako silno spremenjeno gnjusobno in smrdeče truplo, da so vsi pričujoči svoje oči proč obrnili in zavoljo presilnega smradu zbežali. Le Frančišek Borgijan je tam ostal in smrt resnobno premišljeval. „O kako nečimerno je vse na svetu!“ je večkrat zdihnil. „O Izabela! kje ste tvoji cvetoči lici, kje ljubeznivi rudeči ustnici, kje lepo oko, in prijazni tvoj obraz?! — Smrt, kako hitro ti vse razdereš! Kako hitro boš tudi pri meni s strohljivostjo?!“ Tedaj je spoznal, da vsa pozemeljska moč, lepota in velikost je nečimerna. Ves zamišljen je po dokončanem pogrebu se na svoj dom povrnil, in je v svoji izbi na kolenih pred podobo Križanega obljubil, svetu se odpovedati in v prihodnje le Bogu služiti. In res je v kratkem potem svetu slovo dal, in je jezuit in velik svetnik postal.

Sv. Marjeta Kortonska je v mladosti z nekim mladenčem nečisto živela. Ta se neki dan po svojih opravilih iz mesta poda, vzame nje-nega psička seboj, in ji obljubi kmalu spet priti. Tretji dan psiček sam prileti, vedno evili in jo seboj spravlja. Da bi zvedela, kaj utegne to biti, gre za psičkom, kateri jo k grmovju pripelje. Pod grmovjem najde svojega nesramnega tovariša ubitega; črvi so ga že jedli. Vsa prestrašena pri tem pogledu ostrmi, svet strah božje pravice jo obide, in iz globočine svojega srca zavpije: „Oh, nesrečni, kje pa je tvoja duša!“ — Pri pogledu strašne smrti je bila naenkrat svojega pregrešnega življenja ozdravljena. Spoznala je minljivost vsega pregrešnega veselja in nečimernost vseh reči. Misel: „ko bi bila tebe smrt tako naglo prehitela, kje bi bila zdaj tvoja duša?“ jo je pretresala in s strahom napolnila. Zahvalila je Boga za njegovo dolgozanašljivost, je zapustila kraj svoje pregrehe, se je skesana povrnila k svojemu

očetu, in od njega zavržena je šla v samostan, kjer je bila ves čas svojega življenja izgled resnične pokore. Videla je smrt, premislila, kaj pride po smrti, zato je postala spokornica.

V nekem mestu na Francoskem je nek človek, ki je že zdavno vero zgubil, naredil stavo, da se bo spovedal. Res je šel nekega dne, kar bi njegovi tovariši ne bili lahko verjeli, v cerkev in k spovednici. Spovedniku pa je rekel: „Gospod, jaz nisem prišel, da bi se v resnici spovedal, jaz pridem le zato, da bi stavo dobil. Jaz se toraj spovem, da sem te in te grehe storil, pa se nič za to ne zmenim.“ Spovednik mu je pa odgovoril: „Ti si svoje storil, da stavo dobiš; zdaj jaz svoje storim, in ti to-le za pokoro dam: Izreci osem dni zaporedoma vsak dan trikrat te besede: Je smrt, pa jaz se nič ne zmenim za to. Je sodba, pa jaz se nič ne zmenim za to. Je pekel, pa jaz se nič ne zmenim za to.“ Njegovi tovariši so mu povedali, da če hoče stavo dobiti, mora tudi pokoro opraviti. Obljubil jim je smehoma. Pa kaj se je zgodilo? V začetku je naloženo pokoro hitro in razmišljeno kakor v norčiji opravljal, pa kmalu mu glas zastaja, in besede so mu na jeziku obtičale. Norčevanje ga je minulo, in resnobno je zdaj mislil na smrt in na večnost. Še nekaj dni in milost je zmagala; vera, ki je v njem ugasnila, je bila spet obujena. Zaničevalec se je zdaj v vsi resnici ravno tistemu spovedniku spovedal in se z Bogom spravil.

Kako dobro dela za dušo spomin na smrt in poslednje reči. Misli se tje na smrtno posteljo! Pri lučici mrtvaške sveče svet vso svojo lepoto zgubi, takrat se svet pokaže, kakor je res, nečimern in goljufiv. Izvoli si en dan v tednu ali vsaj v mesecu, ob katerem boš resnobno smrt premišljeval. Potem gotovo svetá in njegovega veselja in njegovih zakladov ne boš toliko čislal, se boš skušnjavam v greh ložej zoperstavil, boš za večnost bolj skrbel, in se pripravljaj na gotovi in vendar negotovi Gospodov prihod; bodeš svojo svetilko z oljem oskrbel, da vesel in brez skrbi naproti pojdeš nebeškemu ženinu, kadar pride.

II. Premišljevanje smrti je svetnike naredilo, je samostane in puščave z ljudmi polnilo, je ljudi ne le k pokori priganjalo, ampak jim tudi moč dajalo, da so notri do zadnjega zdihljeja svojega življenja v pokori stanovitni ostali. To premišljevanje je ljudi s sveto gorečnostjo navdajalo, da so na poti popolnosti zmiraj bolj napredovali. Ni ga svetnika, da bi se ne bil goreče vadil v premišljevanji smrti in brezkrayne večnosti.

Marija Magdalena se je spreobrnila, in k ojstri pokori podala. Pa kaj jo je priganjalo, da je v pokori stanovitna ostala in v svetosti tako močno napredovala? Šla je v neko jamo, kjer je od sveta ločena živela in mrtvaško glavo pred sabo imela. Premišljevanje smrti ji je dalo moč, v pokori stanovitni biti in sveto umreti.

Nek samostanski človek je bil vprašan, kateri je najboljši pripomoček srečno umreti? Odgovoril je: „Misel, da zdajni dan je poslednji.“

Velike svetnike, kakor na pr. sv. Alojzija, Jeronima, Frančiška Asiškega na podobah vidiš tako naslikane, da imajo mrtvaško glavo pred sabo. V premišljevanji smrti so se vsak dan vadili.

Sv. Eligij, Vincencij Fereri in še drugi so vsaki dan svojega življenja za poslednji dan imeli, in zato so v popolnosti in svetosti tako visoko stopinjo dosegli.

Prav razvidno nam bo, koliko prida prinese večkratno ali vsakdanje premišljevanje smrti, če slišimo, kar pripovedujejo še od cesarja Henrika, ki v Bambergu pokopan leži.

Henrik je v svoji mladosti imel imenitnega učenika sv. škofa Volbenka. Sv. učenik mu je zgodaj umrl, kar ga je silno užalilo, in mnogokrat je potem na grobu sv. škofa klečal, kakor bi mu svoje srčne želje sporočal. Enkrat ga v taki molitvi spanje posili, in v sanjah zagleda sv. Volbenka, ki mu miga, naj se na bližnjo steno ozre. Ko se ozre, vidi na steni zapisano: „Post sex“, t. j. „čez šest“. Na to se izbudi, in kaj si o tem družega misli, kakor da bo čez šest dni umrl. Zato se po vsi moči skrbno k smrti pripravlja. Ko šest dni preteče, in še živi, meni, da pomenijo one besede šest tednov. In ko šest tednov ravno tako prejde, misli, morda čez šest mesecev, in na zadnje čez šest let; in vseskozi toliko pobožno živi, da je bil vedno na smrt zvesto pripravljen. Čez šest let je bil sv. Henrik, dozdaj Parski vojvoda, za rimskega cesarja izvoljen in še le zdaj je spoznal pomen besedi: „Post sex“. Pa med tem se je pobožnega življenja privadil, misel na smrt mu je priljubljena postala, tako da je tudi kakor cesar sveto živel le za Boga, za svoje dušno zveličanje, in za svoje vladarske dolžnosti, in je tudi svete smrti umrl.

Kar je pri drugih tako dobre nastopke imelo, jih bo imelo tudi pri tebi, kristijan. Zato premišljuj smrt večkrat. Kolikor bolj smrt premišljuješ, toliko bolj se bo tvoje srce od časnih reči odtrgalo, in se Boga oklenilo. — Varoval se bodeš z vso skrbjo greha in prizadeval si bodeš na vso moč za pravo svetost in krščansko pravičnost. To nam skušnja priča.

Kaj ne, krščanski mladenič, kadar so ti oče umrli, in ti je zavoljo njih smrti žalost srce zalivala; kaj ne, da takrat nisi mislil na igro in krēmo, ne na ponočno vasovanje in slabo tovaršijo? — Kaj ne, krščanska deklica! kadar so ti mater pokopali, in si vsa ujokana na njih grobu klečala; kaj ne, da se takrat nisi zmenila za nečimerni lišp in prevzetno obleko, s katero bi se goljufnemu svetu prikupovala? — Kaj ne, prijatelj moj! kadar so ti ljubega brateca na pokopališče nesli, ki si ga iz srea ljubil in tolikanj rad imel; kaj

ne, da bi takrat po nobeni ceni ne bil preklinjal, in se za noben denar ne bil rotil, in bi bil tudi svojemu najhujšemu zoperniku od-pustil, ter mu prijateljsko roko podal, ko bi te bil srečal in ti na pot prišel? — Kaj ne, ljuba duša! kadar so za tvojo rajno sestrico mrtvaške bile prepevali, s katero ste bili jednega srca in jednega duha; kaj ne, da takrat nisi imela umov za prilizujene besede za-peljiveca, in bi bila rajše umrla, kakor se mu vdala? — Kaj ne, kri-stijan moj ljubi! kadar si mrtvega soseda na mrtvaškem odru po-kropit prišel, s katerim sta bila že od mladih nog dobra, sta skupaj v šolo, skupaj v cerkev hodila, sta se v veselju skupaj veselila, v žalosti skupaj žalovala, in si do zadnjega zdihljeja prijatelja ostala; kaj ne, da si bil takrat ves nekama udan in potrpežljiv, in z vsem zadovoljen, in bi bil tudi najhujšo krivico laho pretrpel? — Kaj ne, kristijana ljuba! ko si mrtvo prijateljico na pokopališče sprem-ljevala, s katero ste znani bili že od otročjih let, in ste se radi imeli, in si prijateljsko srce odkrivali, ne da bi si bili kako reč prikrivali; kaj ne, da takrat nisi mislila na opravljanje in obrekovanje, in si bila nekama nema in tiha, kakor bi ne znala nobene žale besedice reči? — Kaj ne, ljubi bratje in sestre! kadar je kužna bolezen ljudi morila, in je tū jeden, tam drugi izmed nas nagloma v večnost šel; kaj ne, da takrat ni bilo čuti ne ukanja, ne vriskanja; ne godcev, ne plesanja; ne krega, ne prepira, ne rotenja, ne preklinjevanja; in je bilo vse nekama tiho in mirno, vse nekama pobožno in bogaboječe? — Kdo toraj še poreče, da ni misel na smrt prav tečna in koristna misel, ker je tolikanj pripravna nas greha varovati, in nas k pobožnemu življenju napeljevati. Amen.

† Jan. Ankret.

Pogled na slovstvo.

1. **Drobtinice** XXII. letnik. Uredil dr. France Lampe, profesor bogo-slovja, vodja Marijanišča. I zdala »Katoliška družba za Kranjsko.« V Ljubljani 1888. »Katoliška Tiskarna«. 8°. 244 str. Cena: 1 gl. 20 kr.

Slišal se je že glas: »Drobtinice« so se preživele, zdaj jih ni treba več nadomestujejo jih časniki in druga slovstvena podjetja.« Tega mnenja jaz nisem; marveč s polnim prepričanjem trdim, da »Drobtinice« v tem duhu in tej vrlosti, kakor so se začele in kakor se nadaljujejo, so nam vsikdar dobro došle, zelo koristne našemu narodu in prepotrebne. Pri drugih narodih imajo obilo tako zvanih »knjig za dom« — za družine, in kolikor nam znano, prav lahko in dobro izhajajo, če so le spretno vrejevane. Vsak plemenito misleči domoljub mora tudi pri nas tako podjetje z veseljem pozdraviti in marljivo delati za razširjanje take knjige. Saj pač za bralne družbe, ljudske knjižnice in sploh za družinsko

berilo nimamo primerniše knjige, kakor so »Drobtinice«, ki so se času primerno od leta do leta spolnovala in še zlasti zdaj lepo napredujejo po spretnem oskrbljevanju premarljivega sedanjega urednika dr. F. Lampeta.

Letošnje »Drobtinice« nam pa še prav posebno ugajajo po raznovrstni, res raznim potrebam in razmeram vstrezajoči vsebini. Kako in v katerem smislu hočejo koristiti milemu narodu, je č. g. urednik lepo razjasnil v vvodu, katerega tako-le sklepa: »Eno pač menim, da imajo te razne drobtine: v e r s k e g a duha, akoravno morebiti tu pa tam oblika zaostaja. Strogi kritiki se bodo morebiti spodtikali ob nekaterih pesmih Virkovih, ki nimajo take oblike, kakoršne iščemo dandanes v pesmih. Pomisljijo pa naj, da niso sedaj bile zložene; zaradi vsebine in pa zaradi pesnika samega sem je objavil, da ne zapadejo pozabljivosti. Naj bodo tudi te drobtine rajnega blagega pevca v one predale pobrane in ohranjene, v katerih se nahaja že toliko drugih njegovih. Toraj je treba te pesmi soditi drugače, kakor proizvode iz sedanjega časa.

Izbiraje tvarino sem se oziral najprej na lanski letnik in sem zato objavil Slomškovo zapuščino (A n t o n a M a r t i n a S l o m š e k a sedem postnih pridig). Te pridige so pravi biser v pridigarskem našem slovstvu in le želel bi, da bi se te pridige — ako tudi ne brale — vsaj razlegale, glasile po celi naši domovini. — Kdor bode čital životopis Riharjev, spoznal bode kmalu, da je slavni mož zaslužil tak životopis; iz srca se bode zahvalil vrlemu životopiscu, iz kojega peresa bi si želeli še mnogo takih spisov. — In naslednji dve životopisni črtici (Dr. J a k o b M i s s i a, knezoškof ljubljanski itd. V spomin petindvajsetletnice njegovega mašništva. R a d o s l a v S i l v e s t e r. Spomin petindvajsetletnice) sta pač opravičeni, kolikor more sploh kak spis o dobri stvari opravičen biti. Prav tako je tretji del »Drobtinic« popolnoma primeren letošnjemu letu, ki nam je prineslo dvojno slavnost: papeževo in cesarjevo. »Drobtinice« kažejo le svojega duha, ko slavijo po svoji moči obe najvišji oblasti na zemlji. (I. Zlata maša očeta Leona XIII. II. Govor o papeževi slavnosti v »Katoliški družbi rokodelskih pomočnikov«. III. Slava Leonu XIII! Spevoigra. IV. Cesarjeva štiridesetletnica. V. Živela Avstrija! V proslavo štiridesetletnice. VI. Dve kroni.) Pa tudi zabave nečejo prezreti, zveste dosedanjemu načelu.

Na nekaterih mestih spominjajo letošnje »Drobtinice« na tukajšnje deško sirotišnico M a r i j a n i š č e. Morebiti se bode komu zdelo to odveč. Tisti naj gleda na samo stvar in naj pozabi, od kod prihaja. Kdor pa ima pred očmi, da to rado iz ust gré, česar je polno srce, tisti ne bode zameril uredniku, da je odločil nekoliko prostora dobrodelnemu zavodu — iskajočemu ne slave, ampak dobrih in naklonjenih src.

Da so posvečene letošnje »Drobtinice« v prvi vrsti našem blagemu v l a d i k i, milostnemu gospodu dr. J a k o b u M i s s i a, praznujočemu svojo petindvajsetletnico, zato se mi pač ni treba opravičevati. »Drobtinice« s tem niso hotele oznanjevati človeške slave, ampak le kazati so hotele čustva kranjskega duhovstva in ljudstva do svojega višjega pastirja. Naj bode ta knjiga vezilo vzvišenemu vladiki ob tej priliki. Na drugi strani so pa hotele tudi zahvalo izreči blagemu pospeševaltju katoliškega in narodnega tiska. Da ni smela izostati kratka — domača beseda o petdesetletnici predsednika »Katoliške družbe«, mil. gospoda prošta dr. A n t o n a J a r c a, je razvidno samo po sebi.

Na čelu ima ta letnik podobo Matere Božje, Pomočnice kristijanov, ki je v altarju kapele Marijaniške. Naj vzame ta mogočna Pomočnica v svoje varstvo

našega milostnega knezoškofa, vso njegovo duhovščino, »Katoliško družbo« in njenega predsednika, vse vernike naše škofije in sploh dragi naš slovenski narod, in — naj pristavim — še tukajšnji sirotinski zavod Marijanišče, kateremu je Marija mati in patrona, pa tudi dosedaj bila očitna pomočnica! Nebeška kraljica naj izprosi obilo sadu tudi XXII. letniku »Drobtinice«!

Tem besedam pač nimamo druzega pristaviti nego: Kupujte, priporočujte, posojujte, da se krepi in poživlja naše dobro ljudstvo ob dobri dušni hrani!

2. Koledar katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za leto 1889.
Zelo modra je bila misel, vstanoviti domač koledar in ga tako vravnati in opravičiti, da lahko tekmuje s koledarji, ki se nam ponujajo v tujem jeziku. Koledar ima najprej točno zaznamovane vse reči, ki so bistveno koledarske, in vmes so vrsteni beli listi, da si vsakdo lahko zapisuje najvažnije reči; potem prinaša natančen rodopis avstrijske cesarske rodovine; tabelo vseh evropskih vladarjev ter njih starost in pričetek vladanja; pregled slovenskih škofij, t. j. imena škofov, kapitarjev, bogoslovskih profesorjev, samostanskih predstojnikov, vojaških duhovnikov itd. po vseh slovenskih deželah. Podaja tudi imena c. kr. deželnih šolskih svetov za Kranjsko, Štajarsko, Primorsko in Koroško ter natanko in pregledno sestavljene postavne določbe, poštne, brzojavne in za kolekovine. »Ocena slovenskih knjig za mladino« bo posebno onim odgojiteljem dobro došla, kateri ne utegnejo sami veliko brati, pa vendar želijo otrokom slovenskim postreči z dobrim berilom. Enako bo vstreženo gospodom katehetom z imenikom učencev in učenk, ki ima prostora za več kot 400 otrok in pa dušnim pastirjem z zapisnikom bolnikov. Pridejana so pravila »Katoliškega tiskovnega društva« in imena sedanjih društvenikov, kar naj bi dobri stvari privabilo novih plemenitih podpornikov. Prav hvaležni moramo biti odboru in še osobito premarljivemu gospodu načelniku, da smo se tudi v tej zadevi postavili na lastna tla in lastne noge. Društveniki dobijo koledar brezplačno, neudom pa se prodaja v »Katoliški Bukvarni« za nizko ceno. Želeti je, da bi čč. gg. sobratje blagovoljno podpirali to novo podjetje, ki bode od leta do leta še napredovalo po vsebini in praktični porablivosti.

3. Rimska božja pot in slovenski romarji. Spisal kanonik dr. Ivan Kržižanič. Maribor 1888. Založil pisatelj. Tiskala tiskarna sv. Cirila.

Čitatelji »Slov. Gospodarja« so gotovo z veseljem prebiralih živahno popisovanje slovenskega romanja v Rim. To podučno, kratkočasno, okusno osoljeno berilo je tu v posebnem ponatisu zbrano. Z radostnim srcem smo brali vsako naznanilo naših pobožnih romarjev takrat, ko so še bili na potovanju, zvedavo smo jih popraševali, ko so nazaj prišli, kako se jim je sponeslo in kar nismo se mogli naveličati, ko so nam pripovedovali o krasoti v razstavi papeževih daril, o lepoti rimskega mesta in njegovih brezštevilnih znamenitostih, o dobrotljivosti sv. očeta, o lepih govorih itd. Prav je, da se je to zanimljivo berilo izdalo še v posebnem natisu, ki se prodaja po 20 kr. Pridejan je tudi imenik Kranjskih romarjev.